

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

În preajma integrării în Uniunea Europeană

Criteriul interesului național în confruntare cu criteriile de convergență și exigențele unei economii de piață funcționale

- Anomalii în utilizarea pârghiilor economice.
- A privatiza, fără a rezulta eficiență economică, nu e un criteriu al statutului economiei de piață. Care să fie oare eficiența privatizărilor și a politicilor industriale dacă PIB-ul real a cunoscut o scădere continuă, fiind și azi sub nivelul celui din 1989?
- Politica de creditare promovată după 1990 nu a fost acel vector capabil să constituie element de dezvoltare, ci de falimentare.
- În condițiile mondializării, fărâmițarea unităților economice, practică în România fără discernământ, a dus la ineficiență, la reducerea gradului de concentrare și putere economică, la imposibilitatea de a dialoga de la egal la egal cu companiile mari din alte țări, în domeniul respectiv.

Problema fundamentală pentru România rămâne nu atât închiderea capitolului, cât atingerea criteriilor economice, care țin de accelerarea privatizării, dar și de eficiență, restructurare, creștere reală, pozitivă, care să ridice standardele de viață. Nimeni din vechii și actualii membri, deși diferențiați puternic

economic, nu ar dori primirea altor membri care să le aplice criteriile de analiză comparată prin utilizarea indicatorilor macroeconomici ne permit să evaluăm gradul de dezvoltare economică și cât de aproape sau departe suntem de parametrii ce ar trebui atinși și cât de concertate trebuie să fie

eforturile pe cele mai diferite planuri.

Criteriile de convergență analizate prin prisma diferiților indicatori ne permit o evaluare a diferențelor sau decalajelor ce caracterizează perioada de tranziție acordată României, necesară înscrierii în cursa apropierei de standardele UE.

Conf.univ.dr. Nedelea Chira PĂRĂLUȚĂ

Pagina 5

„Încetați să-l mai puneți sub semnul întrebării pe Liviu Rebreanu

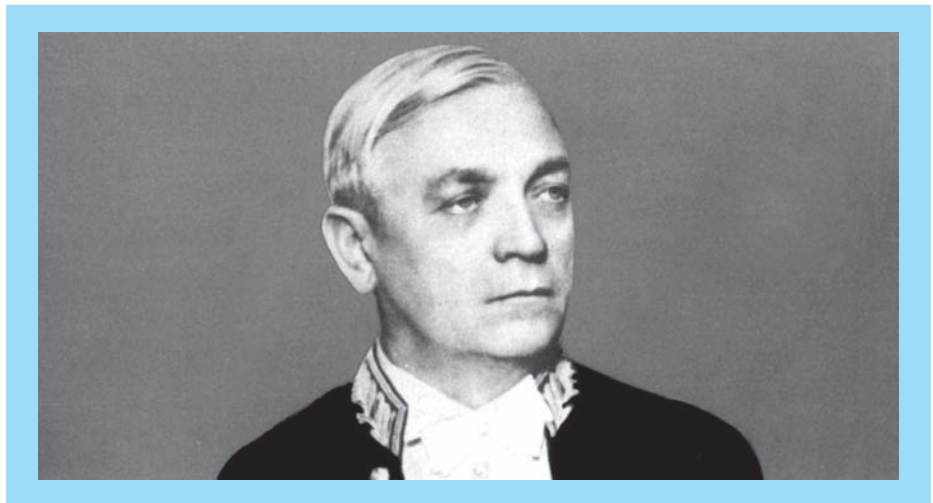
Mulțumiti-vă să-l admirați !”

Valeriu RÂPEANU

În urmă cu șazeci de ani, mai precis într-o noapte de la sfârșitul lui august 1944, înceta din viață la proprietatea sa din Valea Mare, aflată în apropierea orașului Pitești, scriitorul care avusese un rol crucial în istoria literaturii române: Liviu Rebreanu. Cădea răpus la capătul unei suferințe care îl încercase, îl neliniștise, îl chinase, iar în ultimul an îl ținuse departe de lume, suferință pe care el o nesocotise petrecând ore și ore la masa de scris într-o încordată luptă cu pagina care se alcătua cu greutate și de care se despărțea ca un veșnic nemulțumit ce era de scrisul său. Cu Liviu Rebreanu nu trecea în neștiință doar autorul unor opere nemuritoare, ci cel care a fost „ctitorul romanului românesc modern”, cum îl numea Tudor Vianu în „Arta prozatorilor români”, în acord cu ceea ce G. Călinescu spunea în încheierea capitolului ce l-l dedică în „Istoria literaturii române”: „Liviu Rebreanu este un mare scriitor și pe drept cuvânt creatorul romanului românesc modern cu mult asupra a ceea ce epoca lui produsese”. Iar în 1941, într-o cronică radiofonică încă nepublicată în volum, Perpessicius în stilul său caracteristic avea să spună în același timp și în același ton cu cei doi confrăți: „Căci nu trebuie niciodată uitat: vârsta adevărată a romanului românesc abia dacă are douăzeci și ceva de primăveri din ziua binecuvântată când Liviu Rebreanu a despica cu togiul aprigului Ion stâncă

zgârcită până atunci a romanului”. Și-am putea continua citând ce au spus cei mai de seamă critici ai acestei țări, ceea ce au confirmat generații de cititori care s-au aplecat asupra cărților lui și le-au receptat, le-au însușit sufletește mai presus de fluxul

trăit, în ritmul impus de această realitate fundamentală care domina văzutul și nevăzutul, cunoscutul și necunoscutul, inima și rațiunea, sufletul și mintea, conștiința și inconștiința, iubirea și ura. Pentru că viața lui Liviu Rebreanu nu a stat sub zodia seninătății și a unei treceri în neștiință după care asupra numelui să se pogoare liniștea cuvenită. Și pentru că se implinesc șazeci de ani de la înțetarea lui din viață nu ne putem opri, să vorbim – cu strângere de inimă – despre ceea ce

și refluxul istoriei, de tot ceea ce unui au spus rău despre el în timpul vieții și chiar – Doamne iartă-i – când corpul abia îi fusese așezat în pământul țării lui. Pământul căruia el, cel dintâi prin opere literare emblematică, i-a conferit o valoare de arhetip tragic, de permanență a istoriei sufletești a poporului nostru, de referință sufletească și morală a tuturor actelor vieții și morții, a celor ce au

am numit altădată „A doua moarte a lui Liviu Rebreanu”. Murea în împrejurări tulburi și din multe puncte de vedere incerte pentru țară. O săptămână doar trecuse de când noi întorsesem armele. Se afla, cum am spus, acolo la Valea Mare, copleșit de boală și de neliniștile pe care toți le aveau știind ce s-a întâmplat, neștiind ce are să se întâmple.

Ștefan cel Mare

„Cei care vor să dărâme acest mit pentru a se simți mai liberi și mai europeni nu știu ce fac, iar dacă știu, e păcatul lor”

Acad. Eugen SIMION

Pagina 8

Alma Mater are ca menire cultivarea înțelepciunii

Prof.univ.dr. Mihaela MINULESCU
Decanul Facultății de Sociologie-Psihologie

De multe ori, ordinea lumii în care viețuim depinde de ordinea lumii noastre interioare. Alma Mater are ca menire cultivarea acestei ordini interioare, a înțelepciunii.

Dacă studenții se vor lăsa cuprinși în drumurile deschise de cursurile pe care le oferă Alma Mater, Mama Sufletului, râul năvalnic - viața îi va învăța să-și disciplineze energiile, să-și îndrume apele pentru a rodi cu măsură.

Există o parabolă care mi-e foarte dragă, parabola înțeleptului care, prin meditație, reușește să-și instaleze pacea și ordinea în propriul suflet și numai astfel reușește mai apoi să aducă ploaia în cetatea arsă și pustii de secetă, de discordie și lipsă de speranță.

Povestea este o metaforă pentru menirea oricăruia dintre noi, profesori și studenți ai Almei Mater. Treptat, cu fiecare nou curs al fiecărei discipline, studenții vor învăța să aducă sens în viața lor și vor observa cum, treptat, acest sens va rodi și în jurul lor, în familie, în grupul de prieteni, în ceea ce pot realiza în social.

De aceea, universitatea și facultatea, profesorii ei s-au străduit să lărgască gama de comunicare și oferte în fiecare an universitar. În acest nou an pe studenți îi așteaptă cursuri, seminare moderne, laboratoare aplicative, precum și cercuri formative pe specialități, în care se vor putea forma competențe în plus față de cele prevăzute în planul de învățământ. Din această toamnă, am construit și sunt acreditate

de Ministerul Educației și Cercetării șapte masterate, prin care încercăm să răspundem nevoii de schimbare socială contemporană, oferind specializări în profesii cerute de societatea prezentă și a viitorului. De asemenea, avem în intenție organizarea a două programe de Școli de vară, precum și o ofertă bogată de practică de specialitate.

Profesorii facultății au făcut efortul să pună la dispoziție cursuri și materiale didactice (programe de C.D., Caiete de seminare etc., Note de curs în Biblioteca virtuală). Quasi-totalitatea disciplinelor din

Însemnări la început de an universitar

planul de învățământ sunt acoperite de cursuri tipărite și de sintezele acestora. Astfel, prelegerea profesorului se va putea centra pe dezbateri și problematizare, pe discutarea unora dintre aspectele mai dificil de înțeles sau mai complexe. Seminariile au crescut semnificativ în latura lor aplicativă prin prezentarea unor studii de caz.

Universitatea face în continuare eforturi pentru a pune la dispoziția studenților și profesorilor tehnică și tehnologie modernă și pentru a crește viteza de comunicare dintre noi cu ajutorul Internetului.

Să scriem corect românește!

Lector univ. dr. Valeriu MARINESCU

Este o tristă realitate că mulți români fac astăzi greșeli de scriere, iar principala cauză trebuie căutată, paradoxal, în anii de școală, unde, din cauza formalismului didactic, predarea regulilor ortografice are, de multe ori, un caracter predominant teoretic, în dauna aplicațiilor practice. Pe

de altă parte, românii greșesc și sub influența mijloacelor de comunicare în masă (revistele, ziarele, chiar televiziunea), unde, din păcate, de multe ori normele ortografice sunt încălcate. Nu întâmplător, Consiliul Național al Audiovizualului a analizat modul în care

limba română este folosită, în vremea de acum, în mass-media, monitorizând principalele posturi de radio și de televiziune. Această monitorizare a fost urmată de o dezbateri, desfășurată în luna martie, sub înaltul patronaj al Academiei Române (despre această dezbateri, veți afla mai multe într-un articol viitor ce va apărea în *Opinia națională*).

Încă de la înființare, Academia Română a acordat o atenție deosebită cultivării limbii naționale, cultivării florii sufletului etnic al românismului, cum atât de frumos definea graiul strămoșesc Mihai Eminescu. Orice român trebuie să respecte, atât în scriere, cât și în rostire, normele adoptate de Academia Română și concretizate în două lucrări: *Dictionarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române și Îndreptarul ortografic, ortoepic și de punctuație* (ultima ediție, a V-a). Acestea sunt singurele lucrări la care trebuie să apelăm atunci când vrem să aflăm cum se scrie sau cum se pronunță un anumit cuvânt.

După Revoluția din Decembrie 1989, Academia Română s-a reorganizat, iar conducerea de atunci a inițiat o revizuire ortografică, fiind vorba despre „unele îndreptări ale ortografiei limbii române, pentru eliminarea unor exagerări impuse acesteia în anul 1953” (am citat din Raportul președintelui Academiei Române, prezentat în Adunarea generală a Academiei Române din ianuarie 1991).

(Continuare în pag. 3)

(Continuare în pag. 3)

Sesiuni științifice de comunicări ale cadrelor didactice și ale studenților

La Facultatea de Medicină Veterinară: O îmbinare benefică a demersului didactic cu cel de cercetare științifică

Într-o ambianță de autentică rigoare academică, a 12-a Sesiune științifică a cadrelor didactice și studenților de la Facultatea de Medicină Veterinară a beneficiat de o organizare remarcabilă. Comunicările au fost prezentate în convingătoare imagini video.

Că un corolar al activității științifice, cele 43 de comunicări au fost susținute într-un mod inedit. Dincolo de cele trei comunicări susținute de prestigioase cadre didactice ale facultății în plenul lucrărilor, au fost prezentate, sub formă de postere, 33 de lucrări științifice, majoritatea temelor abordate fiind din domeniul disciplinelor clinice, ceea ce reflectă preocuparea prioritară pentru cercetarea practică-aplicativă; 28 de comunicări au avut ca autori cadre didactice din Facultatea de Medicină Veterinară, iar 5 au aparținut unor cercetători și profesori de la institute de profil din cercetare și de la alte unități de învățământ superior. Patru lucrări au fost elaborate în cadrul cercului științific studențesc de la disciplinele „Control și igiena alimentelor de origine animală” și de la „Biochimie”, conduse de conf. univ. dr. **Sergiu Meica** și șef de lucrări dr. **Cristina Diaconescu**.

Remarcând această laborioasă activitate, prof. univ. dr. doc. **Grigore Posea**, prorector al Universității *Spiru Haret* pentru activitatea de cercetare științifică, a subliniat faptul că Facultatea de Medicină Veterinară este printre primele care și-a integrat adevărul axiomatic că cercetarea științifică este o componentă esențială a activității universitare, iar actuala sesiune științifică – organizată cu rigurozitate – demonstrează cu putere o astfel de percepție benefică deopotrivă pentru cadrele didactice și pentru studenți. Faptul că alături de profesori au participat și studenți în activitatea de cercetare este cu atât mai îmbucurător, exprimând un reper valoros și pentru calitatea procesului de formare a viitorilor specialiști în domeniul medicinei veterinare – a conchis domnia sa.

Definind lucrările Sesiunii științifice ca pe un moment de bilanț al activității științifice desfășurate de cadrele didactice și studenții facultății, prof. univ. dr. **Toma Coman**, decanul Facultății de Medicină Veterinară –, a remarcat semnificația intrinsecă a cercetării care, pentru specialistul în medicină veterinară are ample rezonanțe, însuși statutul său profesional implicând permanent demersul de explorare și investigare a noutăților științifice ce apar în acest domeniu, de valorificare a lor pe plan didactic, dar mai ales pragmatic, în stabilirea cu o mai mare exactitate a diagnosticului, precum și a unui eficient tratament. „Aceasta este și rațiunea pentru care studenții facultății noastre încep încă din anii I și II să desfășoare o bogată activitate științifică, în cadrul unor structuri special create – cercurile științifice studențești – care-i ajută să pătrundă în universul cercetării, să facă primii pași în însușirea unei metodologii adecvate, de investigare și explorare a unor teme impuse de viață. Sunt create astfel premise favorabile pentru dezvoltarea aptitudinilor de cercetător” – a subliniat decanul.

Convingerea că fac o activitate absolut utilă pentru performanța viitoarelor lor profesii de medici veterinari i-a îndemnat pe studenți să-și asume teme de mare actualitate. În acest cadru a fost remarcată activitatea Cercului științific de la disciplina Nutriție, condus de doamna **Violeta Simion**, șef de lucrări, în cadrul căreia studenții din anul II au prezentat și dezbătut cu competență rezultatele

La Facultatea de Relații Internaționale și Studii Europene: Relațiile internaționale și diplomația României la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea

Lucrările Sesiunii științifice deschise de prof. univ. dr. **Ștefan Lache**, moderate de conf. univ. dr. **Iulian Costache**, și conf. univ. dr. **Simona-Mirela Miculescu**, prorector al Universității *Spiru Haret* pentru problemele relațiilor internaționale, care le-a prefațat, descoperind noi sensuri și semnificații ale procesului de extindere a Uniunii Europene.

Referindu-se la momentul oficial care a marcat evenimentul deosebit de spectaculos din întreaga istorie a construcției Uniunii Europene – aderarea celor zece noi state –, domnia sa a precizat că „proporțiile și semnificațiile sunt atât de însemnate, încât a devenit imposibil, de această dată, să se vorbească despre „o nouă largire” a Uniunii Europene, ci mai ales despre o „reunificare a Europei”. În concepția sa, evenimentele legate de construcția noii Europe, o Europă unitară și continentală, nu au deloc un caracter senzational, integrarea fiind un proces care nu cultivă senzaționalul, și nici improvizația. Logica acestui proces are în subsidiar o viziune fundamentată pe logica unei durate lungi de timp, în fața căreia succesele imprevizibile sau evenimentele neprogramate riguros trebuie să fie reconfirmate în ansamblul unor evoluții durabile. Despre revoluția adusă de tehnologiile comunicației, care reprezintă unul din factorii ce au stimulat vectorul globalizării, se poate spune că a determinat, între altele, chiar o „accelerare a istoriei”.

Care este gradul de compatibilitate între diplomația politică și diplomația economică – reprezintă traiectoria răspunsului, întemeiat pe un amplu studiu, proiectat și grafic cu ajutorul retroproiectorului, susținut în comunicarea cu tema *Componenta politică și componenta comercială a diplomației României la început de secol XXI* de prof. univ. dr. **Octavian Gh. Botez**.

Este evident că în contextul geopolitic și economic actual și de perspectivă la nivel mondial, România nu-și poate asigura premisele unei securități și dezvoltări durabile, decât ancorată în cadrul unor structuri internaționale eficiente și competitive, în care să dispună de dreptul suveran de a-și promova propriile interese, firește, cu respectarea intereselor celorlalți membri ai organizațiilor respective – a susținut lector univ. dr. **Mădălina Militaru** în comunicarea intitulată *Comerțul exterior cu țările membre ale UE – fundament important al politicii externe a României*.

O mare bogăție de informații, de tendințe ale unor fenomene economico-financiare a conturat comunicarea intitulată *Relațiile financiare internaționale ale României în condițiile extinderii spre Est a UE*, autori prof. univ. dr. **Ioan Condor** și

asist. univ. **Doina Drăniceanu**, demonstrând realitatea că procesul de extindere implică cheltuieli importante.

Accente semnificative în definirea mai clară a perspectivei integrării României în UE au completat și nuanțat dezbaterile, sporindu-le interesul și valoarea.

Consider că un aspect important al integrării europene privește capacitatea unei economii de a-și compatibiliza funcționarea cu un alt spațiu (UE), fără costuri excesive, de o parte și de alta – a subliniat, între altele, conf. univ. dr. **Mariana Baicu** în comunicarea vizând *Perspectivă integrării României în UE*. Având în vedere fluxul exporturilor și importurilor țării noastre cu UE, se poate aprecia că – România este de facto integrată în comerțul comunitar.

Uniunea Europeană – lider mondial în 2010? – se întreba încercând să răspundă la această interogație lector univ. dr. **Cristina Barna**. În martie 2000, la Consiliul European de la Lisabona, liderii europeni s-au angajat să transforme Uniunea Europeană până în anul 2010 în „economia bazată pe cunoașterea cea mai competitivă și dinamică din lume, capabilă să asigure o creștere economică durabilă, cu locuri de muncă mai multe și mai bune și cu o mare coeziune socială”.

Un studiu comparativ realizat în 30 de țări europene, elaborat de conf. univ. dr. **Daniela Ștefănescu**, configurează imaginea actuală a învățământului superior în Europa, ajungându-se la concluzii relevante.

Cercetarea profundă, observația percutantă, dorința de a pune în evidență informații și aspecte tematice inedite le-au ajutat pe lector univ. **Rodica Ștefan** să convingă că integrarea europeană are o dimensiune lingvistică aparent secundară, dar principiul multilingvismului este o realitate socio-politică complexă (limbi oficiale, minoritare, regionale, de identificare, de comunicare), iar pe asist. univ. dr. **Ludmila Rotari** să descopere o situație tristă în cadrul comunicării *Considerații privind unele direcții de colaborare româno-ruse în etapa actuală*.

Comunicările prezentate în această Sesiune științifică au contribuit la o proiecție fină, a imaginii relațiilor internaționale și a diplomației românești la începutul acestui secol, demonstrând complexitatea procesului de integrare europeană, ca și a registrului tematic al cercetării în care sunt implicate cadrele didactice, caracterul interdisciplinar sporindu-i eficiența. Și datorită actualității problemelor abordate, valorii științifice și ariei de interes, aceste comunicări vor fi reunite într-un volum special de **Anale**, ceea ce, cu siguranță, va impulsiona fluxul informațional, schimbul de idei, conferindu-le o nouă deschidere, un larg acces.

La facultățile: Management Financiar-Contabil, Marketing și Comerț Exterior, Finanțe și Bănci Studenți cu vocație de cercetători

Implicarea studenților de la facultățile cu profil economic ale Universității *Spiru Haret* în activitatea de cercetare științifică a devenit de ani de zile o realitate care întregeste imaginea procesului de învățământ, conferindu-i o mai pregnantă rigoare, și consistență, performanță. Iar sesiunile de comunicări științifice proiectează dimensiunile activității științifice, registrul tematic complex, oportunitatea subiectelor abordate, curajul cu care acestea sunt tratate. Este și sentimentul creat de această Sesiune de comunicări științifice a studenților, reuniți în plen în Amfiteatrul 105, fiind pur și simplu socotiti de dascălii lor, care i-au ajutat pas cu pas, colegi în activitatea de investigare științifică, de explorare a fenomenelor economice specifice perioadei de tranziție la economia funcțională de piață, de integrare europeană.

Deschizând lucrările sesiunii, prof. univ. dr. Constantin MECU, prorector, pentru învățământul economic și învățământul cu frecvență redusă, a subliniat faptul că la Universitatea *Spiru Haret* activitatea de cercetare științifică constituie realmente parte integrantă a procesului de învățământ, acordându-i-se de la înființare importanța ce derivă din această sintagmă. Nici nu poate fi conceput un învățământ de calitate, eficient, fără o activitate de cercetare științifică armonios integrată în actual instructiv-educativ. Pregătim specialiști pentru anumite sectoare – agenți economici, sistemul financiar, de asigurări, pentru ministere –, care, cunoscând în profunzime metodologia de cercetare specifică economiei vor putea cu atât mai ușor și mai pertinent răspunde unor întrebări fundamentale pe care fenomenele vieții reale le ridică. De altfel, și la angajare, în curriculum vitae, cunoașterea metodologiei cercetării în economie se cere a fi specificată. Universitatea noastră dispune în acest sens de un potențial remarcabil de cercetare: în catedre lucrează oameni competenți în domeniul respectiv de activitate, majoritatea având grade universitare, doctorate; există laboratoare cu dotări tehnice din cele mai performante; biblioteci care oferă cărți noi și reviste. Există deci, premise optime pentru o activitate de cercetare laborioasă, intensă. Iar pentru studenți, participarea efectivă la cercetare este o șansă.

Menționând că, de fapt, ne aflăm în fața nucleului creativ al facultăților economice, conf. univ. dr. Ovidiu NANEȘ, secretar științific al Facultății de Management Financiar – Contabil, a accentuat asupra caracterului interdisciplinar al sesiunii, care face cu atât mai necesar dialogul interactiv, între autorii comunicărilor și colegii acestora, câștigul fiind benefic pentru ambele părți, rezultatele activității de cercetare putând fi de un real folos și în elaborarea lucrărilor de licență.

De aici poate și numărul mare de comunicări științifice atestând interesul pentru o astfel de activitate – 119 – susținute de studenți cu profesionalism, și siguranță, în cele șase secțiuni structurate pe teme de mare actualitate – Economie generală și integrare europeană, Strategii de marketing adaptate la conjunctura economică actuală, Metodele moderne de contabilitate, Probleme actuale ale tranziției și domeniul financiar bancar, Analiză statistico-economică, Statistică și informatică de gestiune. Diversitatea temelor abordate în cadrul fiecărei secțiuni –, Tipologii monoeconomice: Țări dezvoltate cu economie de piață, susținută de studenta **Cristina Bălan (Lazăr)**, (Secțiunea I), lucrare care a obținut premiul I, Influențele Euro asupra sistemului economic românesc, prezentată de studenta **Angelica Petrov**, Comerțul Român și integrarea europeană, de **Andreea Georgiana Mihăilescu** (Secțiunea a II-a), Turismul Internațional al României prin prisma analizei statistice (Secțiunea V), de **Ana Maria Stoica** și altele au creat premise optime abordării într-o viziune multidisciplinară a temelor, adâncirii investigațiilor din diferite perspective, mărind substanțial spectrul informațiilor.

Pentru a obține cât mai bogate informații și a mări convingerea participanților la dezbateri că autorii comunicărilor științifice au realmente vocație de cercetători, mulți dintre studenți au structurat elaborarea lucrărilor, a

concluziilor pe studii de caz, așa cum a fost lucrarea Bazele cercetării previzionale de marketing, susținută de **Ana Maria Teodorescu (Cristache)**, care a realizat un asemenea studiu la firma „Alfa Soft” pentru un nou produs ce urma să fie lansat pe piață sau efectuând testele de produs, de marcă, de ambalaj și construiind imaginea de piață, sau de demonstrație științifică întemeiată pe argumente culese de la sursele cele mai autorizate, așa cum a fost comunicarea. Cum poate deveni Bursa de Valori București stălp al economiei Românești? – o întrebare fundamentală, pe care și-a pus-o studentul **Constantin Petcu** care, cu ajutorul retroproiectorului, a invocat cu siguranță etapele unei posibile transformări, credibilitatea acestei instituții, regulile deontologice, dimensiunea etică a pieței de capital, precondițiile și condițiile de revigorare a pieței de capital, codul legislativ adecvat, ajungând la concluzia că acest proces este posibil, dar nu trebuie omis adevărul că piața de capital nu poate fi mai bună decât economia reală, constituind în termeni concreți o reflectare a acesteia.

Spiritual ușor polemic, observația critică, întrebările și răspunsurile care au fost date, uneori nu numai de autorii comunicărilor, ci și de colegii lor și chiar de profesorii moderatori, fiecare simțind nevoia de a contribui la elucidarea unor probleme, au pigmentat dezbaterile din secțiuni, ferindu-le de monotonie, dialogul interactiv afirmându-se din plin. Această tentă s-a conturat în Secțiunea II, de pildă, și a fost generată de comunicarea Politica de produs și importanța adoptării ei, prezentată de studenta **Irina Pătrașcu (Tănase)** care, pe exemplul autoturismului „Super Nova”, a demonstrat cum a reușit acest produs să pătrundă pe piața Americii Latine. Paradoxal, a afirmat conf. univ. dr. Viorica Jelev, un produs care poartă fatalmente denumirea „Nova”, ce semnifică în limba spaniolă „Nu merge” a învins concurența numai pentru că a beneficiat de o bună promovare de produs? După ce și-a luat „muniția” de argumente, Irina Pătrașcu a fost ajutată de colega ei Varvara Butler care a explicat că nu este un secret faptul că, fiind foarte cunoscută și apreciată pe piața latino-americană, „Super Nova”, a salvat în realitate, firma „Nova”, având un impact pozitiv asupra acesteia.

Puterea de sinteză, efortul de a ajunge nu doar la concluzii de ordin teoretic, ci la posibile și utile soluții date problemelor abordate au străbătut majoritatea comunicărilor prezentate. Din această perspectivă, impresionante au fost lucrările care chiar din temele propuse și-au asumat povara acelor calități, pe care o implică această capacitate, așa cum s-au încumetat studentele **Janina Munteanu**, prezentând comunicarea Anul burser 2003, **Anca Achim** – Evoluția cheltuielilor social-culturale în România în perioada tranziției la economia de piață sau **Oana Pârlea** – Marile etape ale construcției europene, ca să dăm doar câteva exemple.

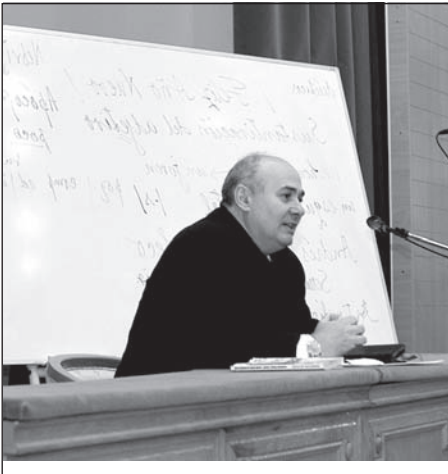
Urmărind comunicările științifice susținute de studenți, întrebările pe care și le puneau și răspunsurile pe care cădeau propriile puncte de vedere, mi-am întărit convingerea că activitatea de cercetare pe care o desfășoară nu este ceva conjunctural, un simplu exercițiu intelectual, ci reprezintă o alternativă la specialitatea în care se formează.

De altfel, un stimulent care le motivează și mai mult implicarea în studiile și investigațiile științifice îl reprezintă cele **62 de premii și mențiuni în cărți și cursuri universitare**, apărute în Editura Fundației *România de Măine*, acordate autorilor celor mai valoroase comunicări științifice. Pe locul I s-au situat 10 lucrări susținute de **Cristina Bălan (Lazăr)** – Tipologii monoeconomice, **Anca Petronela Vârگا** – Analiza fenomenului de emigrare a tineretului între 18 și 25 de ani, **Valentin Mihai** – Acordarea creditelor bancare externe –, **Nicolae Rareș Baicu** – Creșterea capitalurilor societăților prin metoda conversiei datoriilor –, **Cristina Marinescu** – Creditele de export în perspectiva integrării României în UE și altele. Oricum, felicitări meritați toți studenții, care au intrat în această veritabilă competiție științifică, ce se constituie, prin întreaga organizare și desfășurare, într-un indemn încurajator de a participa la activitatea de cercetare.

„Încetați să-l mai puneți sub semnul întrebării pe Liviu Rebreanu. Mulțumiți-vă să-l admirați !”

(Continuare din pag. 1)

În jurul căreia s-au țesut atâtea legende. Cu mulți ani în urmă, în apartamentul din Bulevardul Georgehe Marinescu, unde locuia soția sa Fanny, fiica Puia și ginerele său Radu și unde acum se află casa memorială dedicată scriitorului, am privit îndelung, comparându-le, fotografiile lui Liviu Rebreanu din această ultimă perioadă. Chipul său se înnegura și pecetea suferinței se accentua. S-au petrecut două fenomene: unul legat de optimismul exagerat pe care omul îl manifestă în momentele în care are iluzia că a învins o suferință atroce, care nu mai părea că o să aibă decât un sfârșit și când apar cine știe ce înșelătoare momente de vindecare, fapt evident din cele trei scrisori, una către prietenul său și cele două către ministrul Ion Petrovici și altul de realitate fundamentală a bolii. Purtat de starea eufonică explicabilă în aceste momente, Liviu Rebreanu, care avea pentru conducerea Teatrului Național un înlocuitor și care cerea ca de la 1 iulie 1944 să se emită decizia pentru reluarea activității, a comis și imprudența să facă o călătorie cu automobilul său de la Valea Mare la Pucioasa unde se afla Ion Petrovici. Ceea ce pentru un organism slăbit peste măsură de luni și luni de suferință, avea să fie dacă nu fatal, cel puțin să-l aducă și mai repede în pragul prăbușirii din urmă. După cum și contrariul nu-i mai puțin adevărat. Ceea ce s-a întâmplat în noaptea de 23 august 1944, cu toate incertitudinile ce au urmat, avea de ce să-l neliștească pe Liviu Rebreanu. Fusese, deși foarte puțin prezent mai ales pe plan publicitar dar și la conducerea efectivă, directorul cotidianului „Viața”, ziarul oficial al guvernării Ion Antonescu apărut între 31 martie 1941 și 20 august 1944. Director al Teatrului Național din București, tot în acea perioadă, conferențase în străinătate. Sigur că așa cum se întâmplă nu numai odată – un asemenea șoc, care se grea pe un organism la ultima limită a rezistenței nu putea să nu pună în evidență suferința atroce și să precipite fatalul sfârșit. N-a mai avut cum să vadă cum s-au năpustit asupra lui în zilele imediat următoare – oroare! – cei care voiau să-și semneze certificate de democrați, de oponenți antifasciști care l-au atacat în mod ignorabil, cu o deșănțare rar întâlnită pe cel datorită căruia romanul

Curs la Facultatea de Limba și Literatura Română

românesc trecuse din faza pionieratului în faza împlinirilor definitive și avea în proza românească o importanță egală cu Eminescu în poezie și cu Caragiale în teatru. Așa cum spuneam, am publicat cu zece ani în urmă o selecție din aceste insaniții. Nu vrem să le repetăm. Ceea ce am vrea să spunem e altceva. Faptul că Liviu Rebreanu fără suflare nu era ținta primului atac concentrat. În volumul 22 al **Operele** sale, la care ne referim acum, aflăm ceea ce știam, ceea ce iarăși nu putea fi citit, decât cu o strângere de inimă: atacurile pe care în timpul vieții le-a îndurat, răscolindu-se „dosarele” tineretii, „înscănrările” justiției maghiare de până în 1916, lunile petrecute în închisoarea de la Văcărești și Gyula. Nici unul din cei ce-l atacau, în primul rând Nichifor Crainic, Pamfil Șeicaru și Stelian Popescu, toți trei făcând caz de patriotismul lor nu și-au pus niciodată întrebarea că dosarul prin care voiau să-l distrugă pe unul din cei mai mari prozatori ai României, pe cel ce scrisese „Ion”, „Pădurea Spânzuraților”, „Ciuleandra”, „Crăișorul” reprezenta o fabricație a justiției maghiare. Un fals atât de grosolan încât chiar acuzații au trebuit să renunțe și să pronunțe nevinovăția și să dispună eliberarea lui.

Acum însă, în ziua de 1 septembrie, când a început să se răspândească vestea morții lui, cei care și-au ascuțit creioanele în zierele vremii, de la organul Partidului Național Țăranesc, „Dreptatea”, până la cele declarate sau abia voalate ale Partidului Comunist, nu mai aparțineau extremei drepte. Stelian Popescu se afla de câteva luni departe de țară, la Madrid. Pamfil Șeicaru știind ce o să vină și ce îl aștepta cu două săptămâni înainte de 23 august 1944, plecase din țară. Nichifor Crainic se afla la București de unde, într-o încercare disperată de a fugi din țară, dar din nenorocire eșuată, pomește pe un drum la capătul căruia avea să-l aștepte doisprezece ani de temniță în condiții îngrozitoare. Ceilalți așteptau și ei să ia calea tribunalelor și închisorilor.

Cei ce îl acuzau acum după 1 septembrie 1944 se voiau exponenții democrației, ai luptei împotriva fascismului și a tuturor celor care colaboraseră cu regimul lui Ion Antonescu. Și Liviu Rebreanu era victima cea mai sigură, cea mai comodă – nu mai trăia! – și binevenită pentru a-și etala convingerile democratice și antifasciste. Tot arsenalul de murdării, de epiteie injurioase s-au revărsat asupra lui Liviu Rebreanu trecut în neființă. **Trebuie să spunem răspicat: campania de denigrare a intelectualității românești a început după 23 august 1944 cu Liviu Rebreanu.** Ceea ce s-a întâmplat o dată cu asasinarea postumă a lui Liviu Rebreanu, ceea ce s-a întâmplat imediat după aceea atestă că ofensiva nu urmărea purificarea de nazism, de hitlerism, ci distrugerea structurilor de rezistență ale spiritualității românești. Liviu Rebreanu a fost în timpul vieții victima extremei drepte, iar îndată ce a murit a extremei stângi. Nu cred însă că am meditat la acest trist spectacol și că vom medita vreodată. Ci neconținut ne vom măcina și ne vom distruge cu voluptate, că în fața ochilor noștri nu va sta decât setea de demolare cu orice preț, de excludere a valorilor autentice. Am vrea să spunem aici că vinile ce i se aduceau „colaboraționistului” Liviu Rebreanu i se aduceau de oameni care știu că **Viața**, deși ziar oficial – dar în condițiile severei cenzuri militare dintre 1940-1944 cum putea să facă altfel? – a găzduit în paginile ei valorile autentice ale culturii românești contemporane, că acolo au colaborat numele de primă importanță ale generațiilor afirmate, ca și ale tinerelor generații. Că aici a văzut lumina tiparului **Manifestul**

Cercului Literar de la Sibiu, cea mai de seamă profesie de credință colectivă împotriva literaturii ocazionale și pentru autonomia esteticului din anii războiului. Nimic oficial în paginile culturale ale ziarului girat de numele lui Liviu Rebreanu, arătând larga sa deschidere către toate orizonturile culturii românești. Și sunt sigur că nu va fi deloc inutil, ci dimpotrivă, cât se poate de util, dacă vrem să cunoaștem adevărata structură a culturii românești din perioada 1940-1944, care nu a fost una de decadentă, ci o componentă firească a celei începută în anul ce a urmat Marii Uniri, să studiem paginile ziarului „Viața”. O antologie a ceea ce s-a publicat aici pe tărâm cultural – deoarece mulți autori s-au temut să-și adune în volum lucrările apărute ca să nu fie considerați colaboratori ai fascismului, alții n-au mai avut când și cum să o facă – ne-ar duce mai aproape de adevărul esențial al acelei epoci. După cum o monografie dedicată directoratelor lui Liviu Rebreanu la Teatrul Național din București, pe care suntem îndreptățiți să o cerem colegului Ionuț Niculescu, directorul Muzeului acestei instituții, ar arăta că autorul unor piese de teatru, care ar trebui și ele incluse în repertoriul primei scene a țării, ar arăta că ceea ce a realizat pe acest tărâm Liviu Rebreanu are o valoare permanentă, exemplară, din care putem și trebuie să învățăm.

Pentru că omul public a fost în acord cu scriitorul, iar demnitățile pe care le-a deținut adaugă trăsături pozitive la portretul nemuritorului prozator Liviu Rebreanu. A căru – scurtă – viață nu a fost deloc senină. Din tinerete și până după moarte a avut parte de momente critice, de atacuri veninoase, de înscenări, de ingratitudini.

Tot ce i s-a acordat: premiul Academiei Române pentru „Ion” – și aici trebuie să nu uităm faptul că I. Al. Brătescu-Voinești a fost cel ce și-a dat seama de faptul că romanul merita cu prisosință Marele Premiu Năsturel Herescu – premiul Național pentru Literatură au fost de deplin meritate. Cui altuia i s-ar fi cuvenit atenția? Iar alegerea la Academia Română a venit târziu, foarte târziu. Avea cincizeci și cinci de ani. Oriunde s-a aflat a luptat pentru afirmarea culturii românești pentru valorile ei tradiționale și pentru încurajarea celor contemporane. Scrisul românesc a avut în Liviu Rebreanu un apărător și un propagator tenace. Iar el se reprezenta pentru cei mai tineri decât el un adevărat model. Și în acest sens mărturia lui Mircea Eliade este concludentă: „Îl întâlneam destul de des pe Liviu Rebreanu, căruia îi plăcuse **Maitreyi**, dar încă și mai mult **Întoarcerea din Rai**, pe care totuși o considera imperfectă, din punct de vedere artistic. „Păcat, mi-a spus, că la drumul așa cum ai scris-o. Dacă ai fi lăsat-o încă un an, doi, dacă ai fi transcris-o de câteva ori, ar fi fost o carte mare...” Il ascultam întristat. Știam că avea dreptate. Îmi aduceam aminte de nopțile lui albe, de cazona cu care scria, corecta, recopia, negrăbindu-se niciodată, neacceptând să predea manuscrisul decât în ziua când era cu adevărat mulțumit”. (Mircea Eliade, **Memorii** 1907-1960, ediție de Mircea Handoca, Ed. Humanitas, 1991, p.327).

Lată de ce acum, când se împlinesc 60 de ani de la moartea celui ce a rămas cel mai de seamă prozator al României, cel ce a situat romanul românesc pe orbita modernității, cel ce n-a ea dat pe acest tărâm, ca și pe cel al nulelei, capodopere ce au înfruntat timpul, am vrea să le spunem tuturor celor ce l-au denigrat ieri și celor ce nu-l înțeleg astăzi, cuvintele rosite despre un mare scriitor francez: „**ÎNCETAȚI SĂ-L MAI PUNEȚI SUB SEMNUL ÎNTREBĂRII PE LIVIU REBREANU. MULȚUMIȚI-VĂ SĂ-L ADMIRAȚI**”.

Să scriem corect românește!

(Continuare din pag. 1)

Deși, la început, era vorba despre mai multe „îndreptări ortografice”, în cele din urmă, ele s-au redus la două: formele verbului „a fi” și redarea sunetului /i/. Adunarea generală a Academiei Române din februarie 1993 a adoptat o hotărâre, publicată în Monitorul Oficial al României, în martie 1993, hotărâre al cărei prim articol suna în felul următor: „Se va reveni, în grafia limbii române, la utilizarea lui „ă” în interiorul cuvintelor și a formei „sunt” („suntem”, „sunteți”), în conformitate cu hotărârile adoptate de Academia Română înainte de 1948, consecință a unui îndelungat proces istoric”. Se preciza, de asemenea, că normele ortografice aprobate de Academia Română sunt obligatorii de la 1 ianuarie 1994 și că ele trebuie aplicate cu strictețe.

În aceste condiții, „unde-i lege nu-i tocmală”; că vrem sau că nu vrem, trebuie să respectăm această hotărâre și să fi determinăm și pe alții să o facă. Chiar dacă unii filologi consideră hotărârea departe de adevărul științific și sunt tentați, de multe ori, să o încalce (așa cum fac unele ziare din România), ca profesori, nu avem voie să adoptăm o asemenea atitudine la clasă. Le vom spune elevilor și studenților noștri că trebuie să folosească litera „ă” în interiorul tuturor cuvintelor (cu excepția compuselor și a derivatelor – nu intrăm în amănunte, întrucât ele sunt cunoscute, iar dacă nu sunt cunoscute, se pot afla din *Îndreptarul ortografic, ortoepic și de punctuație*), în timp ce „i” se folosește la începutul și la sfârșitul cuvintelor.

În prevenirea greșelilor de scriere, nu trebuie neglijat nici rolul **ortoepiei**. Iată câteva reguli de care trebuie să ținem seama: – se scrie și se pronunță „a-e”, nu „aie”, în cuvântul „aer”, ca și în „aerian, aerisit, aerodrom, aeroport” ș.a.m.d.;

– cuvintele „boreal, cereale, ideal” nu conțin diftongul „ea”, ci hiatal „e-a”, rostindu-se, prin urmare, „bo-re-al”, „ce-re-a-le” (nu „ce-rea-le” și nici „ce-ri-a-le”, „i-de-al” (nu „i-deal”);

– se scrie și se pronunță „crea, creare, creație, agreea” și nu „creia, creiare, creiație, agreeia”;

– se scrie și se pronunță „e-e” și nu „eie” în cuvinte precum „alee, idee, licee, creez, agreez”; sunt inculte formele pronunțate „aleie, ideie, liceie, creiez, agreez”;

– se scrie și se pronunță „o-e” nu „oie”, în cuvinte precum „poet, poem, poezie”; deci, nu este corect să pronunțăm „poiet, poiem, poiezie”;

– se scrie și se pronunță „u-e” în cuvintele „duel, duet, perpetueț”; respingem formele „duiel, duiet, perpetueț”;

– scriem și pronunțăm (la singular) „ușă, coajă, mătăușă, păpușă, plajă” etc., nu „ușe, coaje, mătăușe, păpușe, plaje”;

– se scrie și se pronunță „b”, nu „v” în numele lunilor anului: „februarie, septembrie, octombrie, noiembrie, decembrie”;

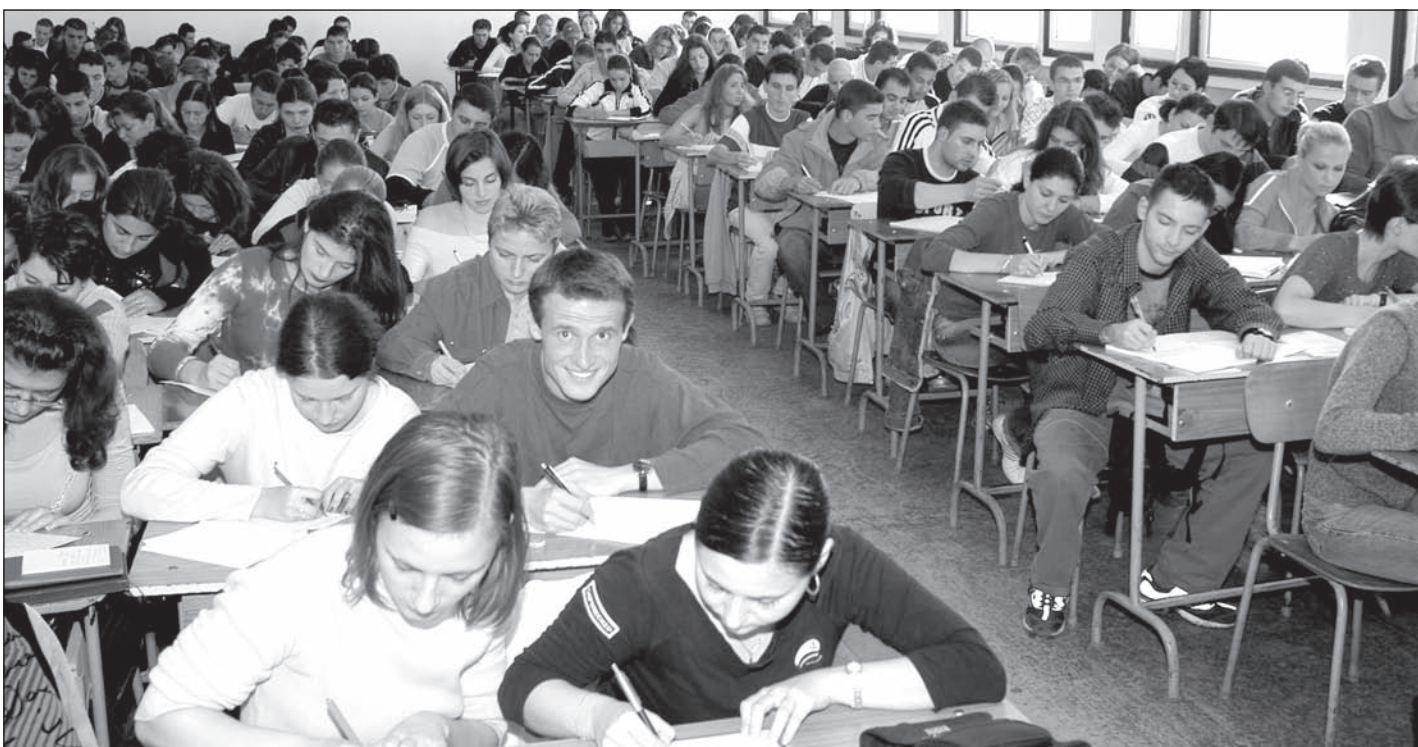
– înainte de consoanele „l”, „m”, „n”, se scrie și se pronunță „s”, nu „z”: „căsnicie, desluși, smântână, sminti, smuci, trăsni, trosni”;

– scriem și pronunțăm „s” și nu „z” în cuvintele „evoluționism, chermesă, chintesență, disident, disidență, grimasă, premisă, sesiune” (prin urmare, sunt incorecte formele „chermeză, dizident, premiză, sesiune”);

– se scrie și se pronunță „s”, nu „ș” în cuvintele „deschis, scenă, schimba, stofă” (respingem formele „deșchis, scenă, schimba, stofă”);

– se scrie „x” și se pronunță „es” în cuvinte precum „exacerba, expediție, explozie, hexamtru, oxid” ș.a.m.d.; se scrie „x” și se pronunță „gz” în cuvinte ca „exact, examen, exemplu, exil”;

– scriem și pronunțăm „bez”, „iz” și „răz” înainte de consoanele „b, d, g, l, m, n, v”;

Prima zi de curs la Facultatea de Filosofie și Jurnalism

ACADEMIA APĂRĂ UNITATEA LIMBII ROMÂNE

Cu peste un an în urmă, la Academia Română a avut loc sesiunea științifică **Romanitatea orientală**. În articolul pe care i l-am consacrat (*Opinia națională* nr. 354 din 17 februarie 2003) îi atribuiam acestui eveniment o semnificație resurecționară, de nobilă *restitutio in integrum*. Identificam aici semnul mult așteptat al curajului de a sintetiza bogăția și complexitatea istoriei noastre în liniile ei esențiale, definitorii, de a le evoca în susținerea, cu mai multă vigoare, a drepturilor și virtuților noastre fundamentale și prevalente. Tocmai din această perspectivă remarcam și faptul că, spre cinstea ei, Secția de Filologie și Literatură a Academiei Române a intervenit prompt și cu autoritatea prestigiului ei european când s-a ridicat problema, dincolo de Prut, a așa-zisei „limbi moldovenești”, proiectie a unei politici frauduloase și falimentare.

Toate comunicările științifice incluse în programul sesiunii *Romanitatea orientală* au fost de înaltă ținută și apreciate ca atare. Dar ele nu aveau cum să epuizeze problematica Romanității orientale. De ce? Din cauza unei limite organizatorice, anume faptul că, după cum remarcam în *Opinia națională*, la această sesiune academică „n-a fost prezent nici un specialist din Basarabia, care să ateste, o dată mai mult, caracterul unitar al limbii române vorbite de la Tisa până la Nistru și dincolo de acest hotar convențional al romanității orientale”. Sugeram, tocmai de aceea, că în volumul proiectat să includă toate aceste comunicări științifice să fie introduse și altele, complementare, cu privire specială la limba română din Basarabia și Bucovina.

Cel mai important semn că asemenea observații și sugestii nu aparțineau unei viziuni singulare și că, probabil, am fost ultimul care am ajuns la concluzia de mai sus este însuși faptul că Academia Română a resimțit ea însăși nevoia organizării unei sesiuni științifice complementare. Așa a apărut, la o distanță de circa zece săptămâni față de prima, mai precis în ziua de 27 martie 2003, când se împlinesc 85 de ani de la Unirea Basarabiei cu Țara, sesiunea științifică **Unitatea limbii române, cu privire specială la Basarabia și Bucovina**. Comunicările științifice

prezentate au fost tipărite într-un volum, de o ținută remarcabilă, la Editura Academiei Române și, spre bucuria generală, aici se află, împreună cu comunicările specialiștilor români – precum acad. Eugen Simion, acad. Marius Sala, acad. Gh. Mihăilă, profesori universitari, cercetători științifici – inclusiv comunicările unor lingviști de prestigiu din Basarabia, între care și Silviu Berejan, membru al Academiei de Științe a Republicii Moldova. Întregul volum, de peste 200 pagini, aduce argumente de netăgăduit în sprijinul unității limbii române, al faptului că și astăzi principalul idiom de comunicare curentă din Basarabia și Bucovina de Nord este limba română.

Cu bucurie remarcăm faptul că una dintre comunicările cele mai elocvente sub acest raport este *Numa unică a limbii române literare în Basarabia (1812-1918)* și ea aparține doamnei prof. univ. dr. **Zamfira Mihail**, șefa Catedrei de

Adevărul te apără când îl aperi

filologie de la Facultatea de Limba și Literatura Română, așadar prestigios cadru didactic al Universității *Spiru Haret*. În demersul său științific, distinsa cercetătoare pomește de la realități pe care nici o propagandă antiromânească n-a reușit să le conteste: „*Generația care a realizat Unirea de la 27 martie 1918, după o sută de ani de stăpânire a Basarabiei, și-a exprimat toate mesajele în limba română, limbă vorbită de către toți locuitorii băștinași ai provinciei, limba unică de înțelegere chiar și pentru alofoni*”. Insuși Lev Tolstoi, marele scriitor rus, trecând prin Basarabia în 1854, a consemnat faptul că *nu a întâlnit pe nimeni „care să înțeleagă rusește”*. Rezistența limbii române în Basarabia se explică prin mai mulți factori între care și utilizarea, pe scară largă, a cărților de cult religios, provenite din celelalte provincii românești și retipărite, uneori, la Sankt-Petersburg. Norma lingvistică a cărților de cult a reprezentat astfel un model pentru limba vorbită căreia i-a conferit ceva din unitatea de mai târziu a limbii literare. Pe acest spațiu se duce o luptă necurmată, cu intervenții dure ale oficialităților țariste și cu sacrificii pilduitoare din partea românilor basarabeni. În acest context apare, în 1865, *prima lucrare cu litere latine din Basarabia*, datorată lui Ioan Donecv, profesor de limba română de la Liceul regional din Chișinău. Este vorba de *Cursul primitiv de limba română, compus pentru școli elementare și IV clase gimnaziale*, urmat la scurtă vreme de un *Abecedar*, tot cu litere latine „*Folosirea alfabetului latin în Basarabia a însemnat*

afirmarea latinității limbii române și aplicarea unitară a normelor ortografice – subliniază prof. univ. dr. Zamfira Mihail. *Lucrările lui Ioan Donecv au reprezentat o victorie a spiritului românesc sub țarism și, din punct de vedere științific, o reușită a școlii pedagogice de predare a limbii române*”. Țarismul intervine și mai furibund în februarie 1866, când predarea limbii române este eliminată din programul didactic de învățământ din Basarabia, iar din 1867, fiind din Seminar. Abia după 1895, o dată cu mișcarea de rededeptare națională românească, tipărirea manualelor de limba română este reluată de unii intelectuali, în condițiile din ce în ce mai dure ale opresiunii țariste. Opresiune moștenită și amplificată de regimul sovietic.

Autoarea acestui studiu remarcabil își întemeiază concluziile pe substanțiale analize lingvistice (fonetice, lexicale, morfologice), pe raportarea evoluției faptelor de limbă la evenimentele istorice de referință și, nu mai puțin, pe elementul specific de rezistență din psihologia românilor basarabeni. Astfel încât paginile dense ale studiului dnei Zamfira Mihail constituie o bază de referință pentru multe dintre comunicările incluse în amintita lucrare, apărută sub egida Academiei Române. Abundența exemplelor concludente își află justificarea în următoarea concluzie a studiului: „*Aprecierea adevărului la norma literară a limbii române prin aceste exemple ni se pare relevantă. De altfel, vom extinde cercățile asupra textelor din toate domeniile vieții culturale, pentru că limba română din Basarabia în perioada 1812-1918 a fost neîntrerupt folosită în vorbire și în scris. Aceste adevăruri științifice trebuie reiterate deoarece, în zilele noastre, opinia publică și înalte foruri de decizie internațională sunt intoxicate cu afirmații false despre limba română din Basarabia de către exponenții unor grupuri de interese partizane*”.

Restabilirea și apărarea adevărului istoric cu privire la limba română din Basarabia, la exemplara ei unitate în toate ținuturile românești onorează Academia Română și pe toți participanții la inițiativele de acest gen. Iar printre aceștia, prof. univ. dr. Zamfira Mihail ocupă un loc de frunte. La cea mai recentă dintre conferințele Academiei Române, susținută cu succes (unanim apreciat) chiar de dna Zamfira Mihail în ciclul **Limba română și relațiile ei cu cultura și istoria românilor**, acad. Georgehe Mihăilă a mărturisit, în deschiderea acestei prestigioase reuniuni științifice, că „*dna prof. univ. dr. Zamfira Mihail, de la Universitatea Spiru Haret, a avut, la începutul anului trecut, buna idee să propună Academiei Române, organizarea unei sesiuni științifice consacrate unității limbii române cu privire specială la Basarabia și Bucovina*”.

Exempla trahunt. (Pildele dau imbold.)

Mihai IORDĂNESCU

În bibliotecă

Învățământul superior la răscruce

Prof. univ. dr. Nicolae RADU

Peste tot unde apare, epoca postcapitalistă (denumită în diferite feluri: postindustrială, informatizată, tehnotronică etc.) trece umanul pe primul plan. Trăsătura ei esențială fiind capacitatea de a inova și crea la nivelul tehnicii de vârf. De aceea, preocupările în sfera formației devin esențiale, obiectivul central al diferitelor guverne și țări. În aceste condiții, universitățile se transformă treptat în „școli de masă”, iar creația se instituționalizează și accelerează, constituind o componentă esențială a forței de muncă. Consecințele sunt numeroase și câteva concepte le rezumă sintetic: „schimbare de paradigmă în învățământul superior”, „societatea cunoașterii”, „piața cunoașterii cea mai dinamică”, „învățământul vârf de lance al dezvoltării întregii societăți” etc. Este pentru prima dată când guvernele diferitelor țări își propun ca obiectiv major suprașcolarizarea.

„Noul spirit al timpului” are deja consecințe concrete și esențiale la nivelul învățământului superior. Acesta se leagă în alt mod de întreprinderi, adesea creează chiar el unele noi (și să ne amintim de faptul că „Silicon Valley” este considerată adesea o proiecție intelectuală a Universității Stanford), întreprinderile aparținând noii paradigme „pornesc în căutarea oamenilor înalt calificați”, pe care nu-i mai găsește în vechile cartiere muncitorești, în campusurile universitare, integrându-se chiar ele în structura de instruire și creație a acestora. Așa se și face și cercetarea devine suprafinanțată, iar universitățile „antreprenoriale” se unesc în consorții și își redimensionează funcțiile de cercetare și creație.

Cerințele de mai sus sunt generale și se impun treptat tuturor țărilor, dar nu în aceeași măsură. Unele sunt total deschise (SUA mai ales), altele parțial, o a treia categorie mimează deschiderea, nu lipsește nici cele care sunt total închise în raport cu noile cerințe ale dezvoltării societății contemporane. De aici și vizele diferite în care se mișcă înainte învățământul superior și cercetarea în diferite țări.

Prima viteză aparține, fără îndoială, învățământului superior din SUA. A doua viteză țărilor dezvoltate din UE. (Germania, Franța, Anglia etc.) A treia unor țări ca România, care își mai caută încă drumul spre viitor în noile condiții.

Prima viteză presupune fonduri uriașe și transformarea învățământului superior în principala uzină de producere a înaltei calități și a creativității de vârf. O uzină ca toate uzinele, dar foarte modernă și suprafinanțată. De aici, ideea universității antreprenoriale apărută în SUA și susținerea ei prin comenzi de instruire și cercetare, inclusiv „infiltrarea” ei cu reprezentanți ai întreprinderilor obișnuite, interesate în angajarea unei anumite forțe de muncă înalt calificate în rezolvarea anumitor sarcini de producție.

A doua viteză exprimă faptul că o serie de țări dezvoltate din UE au luat startul cu întârziere, au dispus de fonduri naționale mult mai mici destinate industriei cunoașterii și creației comparativ cu SUA.

În plus, UE nu este o forță postindustrială unitară, universitățile ei numeroase cheltuiesc prea mult pe proiecte nesincronizate, redundante uneori, ezită între cooperare și competiție cu SUA, între dezvoltarea pe cont propriu sau unitară în cadrul UE, în care caz învățământul superior european ar putea fi competitiv în raport cu cel din SUA. Astfel, evoluția nu-i e favorabilă și fenomenul Oxford „se multiplică” (în ierarhia universităților lumii, Oxford este azi pe locul 20, pe primele sunt cele americane. Și „indepartarea de top” se accentuează).

Așa se face că UE „s-a trezit” și a luat hotărârea „de a face ceva” pentru a se

Puncte de vedere

unifica și în sfera învățământului superior, de a crea un „spațiu european al învățământului superior și cercetării” altfel, adio competitivitate la scară mondială pe piața cunoașterii (cea mai profitabilă de aici înainte).

Acestea sunt problemele globale ale învățământului superior și cercetării. În ceea ce privește integrarea României în aceste tendințe evolutive, există azi poziții destul de precis conturate: una pesimistă și alta optimistă.

În viziunea pesimistă România ezită nu între cele două viteze, ci pur și simplu „să intre într-o viteză”, fie ea a treia sau a patra. Dacă se optează pentru viteză a doua, cum rezultă din datele oferite de Conferința de la București din noiembrie 2003, adică pentru politica U.E. în domeniul care ne interesează, nu înseamnă deloc că se și poate realiza ceea ce își propune, ci doar că se intenționează luarea de măsuri politice și administrative în acest sens și nu mai mult. Căci România nu are finanțele necesare pentru a susține această integrare și nici o industrie modernizată semnificativ, care să solicite o viteză de tipul celei dorite de industria de vârf din U.E. Procesul de rețărânare primitivă a satelor continuă; deșcolarizarea la nivel preuniversitar continuă, și va sfârși prin a trage înapoi și învățământul universitar; conflictul dintre învățământul superior de stat și cel particular accentuat de politica CNEAA (în treacăt fie spus, acest organism nu a cuprins, după știința noastră, nici un cadru didactic din învățământul particular) se acutizează; continuă oscilația mentalității politice între trecut și viitor, se constată apariția unui hibrid uman neofanariot, viguros și monstruos, care se dovedește un serios factor frenator al modernizării învățământului.

Cam aici ne găsim, în viziunea pesimistă, în sfera învățământului superior și a cercetării. În viziunea optimistă, lucrurile stau cu totul altfel. Conferința de la Bologna (1999), cea de la Berlin (2003) și cea de la București (noiembrie 2003) oferă speranțe reale, care

au fost subliniate și susținute hotărât chiar de către prim-ministrul Adrian Năstase. Noua viziune a fost pusă la punct de experții domniei sale și, cu siguranță, aceștia au avut toate datele necesare la dispoziție. În această ordine de idei, merită subliniate câteva teze, de o reală valoare în ceea ce privește viitorul învățământului superior și cercetării la noi. Mai întâi, modernizarea trebuie începută cu începutul, cu o analiză mult mai realistă decât în trecut asupra locului în care ne găsim și a situației de fapt cu gândirea precisă a cadrului legislativ operant și trecerea curând la discutarea conținutului acestuia. Pe baza discursului premierului și a celorlalți participanți la Conferința de la București, din noiembrie 2003, se conturează și alte soluții posibile și trecerea lor în practică într-un interval de timp rezonabil: organizarea învățământului superior pe 3 cicluri general (3-4 ani), masterat (1-2 ani), doctorat (cca. 3 ani); formarea de consorții universitare; creșterea ponderii cercetării științifice; regândirea finanțării întregului subsistem social, trecerea la compatibilizarea învățământului superior din România cu cel din U.E.; regândirea problemei calității și renunțarea la CNEAA, în forma lui actuală; regândirea finanțării printr-o nouă relație între învățământul superior, cercetare și comunitate (idee nu tocmai nouă în țara noastră), și mai ales înțelegerea universităților ca unități de pregătire profesională, dar și ca unități de producție (de idei, de prototipuri, de serii mici etc.), sau, ceea ce se numește, ca o expresie foarte puțin potrivită în limba română – universități antreprenoriale, de care sunt mult mai aproape universitățile particulare decât cele de stat, mai osificate, mai groaie când este vorba de schimbări radicale. Un exemplu este, în această privință, chiar Universitatea *Spiru Haret*, care, încă de la începuturile ei a avut vocația inovației și modernizării continue, a integrării în „spiritul timpului”, în „noua paradigmă” etc. și care se află în plin proces de modernizare, în prezent dispunând de o televiziune modernă și editură proprie, deosebit de performantă și, mai ales, de neobișnuită deschidere spre modernizare.

* * Comparând cele două viziuni – pesimistă și optimistă – într-o formă firesc sintetică și simplificatoare – ne declarăm deschis de partea optimiștilor, „Noul” poate fi uneori mai puțin viguros decât vechiul, dar el are de partea lui viitorul și forța acestuia. Din acest punct de vedere, se poate spune, fără riscul de a greși, că România și-a propus să intre direct în viteză a doua a evoluției învățământului superior și cercetării, depășind ezitățile și mentalitățile universitare tradiționale. Pesimismul nu este oricum o soluție, iar optimismul are de partea lui chiar o politică de stat, ceea ce reprezintă un fapt cât se poate de încurajator. Putem trece de la ezitare și oscilație, ba chiar de la viteză a treia, direct la ce de a doua, în ceea ce privește dezvoltarea învățământului superior și cercetarea în România. Iată o țintă pentru care merită luptat, ea reprezentând chiar esența noului „spirit al timpului”, care va domina multă vreme de aici înainte organizarea și calitatea învățământului universitar.

În laboratorul de informatică al Facultății de Sociologie-Psihologie

Principiul organizării structurale și ierarhice este un principiu valabil pentru orice sistem de învățământ, dar care, la nivel național, cunoaște particularități distincte. Plecând de la premisa că particularitățile sistemului de învățământ românesc sunt cunoscute, abordarea de față nu va fi una de tip comparativ, ci va prezenta structurile și ierarhizările specifice sistemului de învățământ american la nivelul învățământului superior.

Sistemul de învățământ din SUA este coordonat de *Oficiul Federal al Educației* organism integrat Ministerului Sănătății. Dat fiind faptul că cele 50 de state au legislație și guvern propriu, conducerea învățământului este asigurată, la nivelul fiecărui stat, de către o *Comisie a Educației*, iar la nivelul fiecărei comunități, de către *Comisii locale ale educației*. *Oficiul Federal al Educației* are, în principal, un rol consultativ (de analiză în planul evoluției și a dezvoltării structurilor școlare în diferite state) și un rol financiar (repartizarea fondurilor, de obicei mai mari pentru statele mai sărace).

Învățământul superior american oferă două trasee de formare: prin universități (de stat și particulare) și prin facultățile organizate de Comisia locală (*Comunitatea College*). *Comunitate College* durează 2 ani și, la absolvire, studenții primesc *Diploma de asociat* sau *Certificat de absolvire/Atestat* într-o arie restrânsă de specialitate (ex. programator în limbajul Visual Basic). Studiile universitare prin facultate durează, în general, 4 ani și se încheie cu *Diploma de licență (Bachelor's degree)*, care poate fi de tip BA (Bachelor of Arts - „liberal arts”) sau de tip BC (Bachelor of Science). De asemenea, masteratul poate fi de tip BA sau BS. Numai după absolvirea facultății de 4 ani, studenții pot urma următoarele trasee: masterat, doctorat, studii postuniversitare profesionale (ex. MBA – Master of Business Administration, MD – Doctor of Medicine).

Toate universitățile percep taxe de școlarizare: mai mici la stat, mai mari la cele particulare, însă, după cum se știe, *universitățile de mare prestigiu sunt, în*

general, cele particulare, dar pot exista universități de stat care sunt mai prestigioase decât multe alte universități particulare. De exemplu, University of Michigan era considerată a 21 pe țară, din cele peste 3000 de universități americane.

Admiterea în universitate se face pe baza următoarelor criterii:

- 1) scorul obținut la testul național (i.e., SAT or ACT);
- 2) media obținută în „high school” (școală secundară, liceu);
- 3) recomandări de la profesorii din școală;

Cariera universitară în S.U.A.

Lector univ. drd. Nadia FLOREA
Departamentul pentru Pregătirea
Personalului Didactic
Universitatea *Spiru Haret*
Drd. Cristian GUGIU
Western Michigan University

4) un eseu scris de candidat, indicând o motivație pentru specializarea la care se cere admiterea.

În primii doi ani, indiferent de specialitate, sunt cursuri de cultură generală, din toate domeniile cunoașterii umane: științele naturii, matematică, științe socio-umane, politică etc. *Studentul are posibilitatea să aleagă din câteva sute de cursuri și să-și construiască propriul plan de învățământ*, astfel încât să acumuleze un număr minim de credite. În general, se iau 3-5 cursuri pe semestru. Anul universitar are 3 semestre, al treilea semestru fiind valabil pentru studenții care optează să studieze și vara. Ultimii ani de facultate se concentrează pe discipline de specialitate. În funcție de domeniul și specialitatea aleasă, aceste cursuri pot fi mai generale (discipline socio-umane) sau de strictă specialitate (științe exacte). De exemplu, pregătirea inginerilor în specialitate este realizată la un nivel care asigură integrarea cu mai mare ușurință în câmpul muncii, spre deosebire de specializările socio-umane, care, deși acoperă o arie largă de aplicabilitate, nu oferă o adevărată specializare decât după masterat, respectiv doctorat.

Studiile postuniversitare, masteratul și doctoratul, facilitează avansarea în profesie, astfel că prin specializările date de acestea se poate reduce durata anilor de vechime necesari promovării pe un

anumit post. *Masteratul* se înscrie în mod logic în evoluția programului de pregătire postuniversitară și are menirea de a aprofunda și de a articula mai bine cunoștințele teoretice cu cele practice. Asemenea Diplomei de licență (Bachelor's degree), *masteratul poate fi de tip BA sau BS*. Durata masteratului este variabilă: de la unu la cinci ani, în funcție de specializare și de „abilitatea de student”, în sensul construirii unui program prin care să dovedești atingerea competențelor cerute. În domeniile psihologice, masteratul durează, în medie, între doi și trei ani.

Efectuarea unui program de pregătire a doctoratului nu este condiționată de efectuarea prealabilă a masteratului. Studenții care se înscriu la un program doctoral și au o diplomă de master, își pot lua doctoratul într-o perioadă mai scurtă de timp, dar care nu este mai mică de trei ani. Studenții doctoranzi fără masterat urmează o perioadă mai mare de pregătire (4 ani), înainte de perioada de timp acordată pentru scrierea tezei (ultimul an). Primii doi ani de pregătire a doctoratului constau în cursuri de strictă specialitate, ultimul an fiind destinat redactării tezei de doctorat/disertație. *Programul doctoral presupune cursuri* la profesorii dintr-o anumită arie de specializare și, în același timp, activități de documentare la proiectele profesorilor din departament. Trecerea în ultimul an se face în urma unui examen riguros, de verificare a cunoștințelor teoretice, dar și practice. Teza de doctorat (dissertation) se susține în fața unei comisii „panel”, formată din trei profesori desemnați de student, care cunosc evoluția sa ca student doctorand și care au parcurs în prealabil teza. Fiecare profesor din comisie are un set de întrebări cu grad ridicat de dificultate, atât din teză, cât și din alte aspecte colaterale. După acest adevărat examen, se obține diploma de doctor (Ph. D., Ed. D.).

Cariera universitară în învățământul superior american este ierarhizată pe următoarele funcții didactice:

- *profesor asistent (Assistant Professor)*, cu diploma de doctorat și o minimă experiență în specialitatea obținută;
- *profesor asociat (Associate Professor)*, cu diploma de doctorat și peste 7 ani de vechime în funcția de profesor asistent;
- *profesor titular (Full Professor)*, profesori cu multă experiență, publicații, recunoaștere națională/internațională etc.
- *profesor emerit (Emeritus/ Distinguished Professor)* sunt profesorii celebri, care au avut o activitate didactică și de cercetare deosebită, care s-au pensionat, dar care își continuă activitatea prin servicii de consultanță, la nivelul învățământului postuniversitar.

Evaluation Center din Western Michigan University, pentru programul doctoral Evaluare Interdisciplinară – *Interdisciplinary Ph. D. Program in Evaluation* –, are ca profesori emeriti pe Dr. James R. SANDERS și pe dr. Daniel L. STUFFLEBEAM.

Tovaglia Chiara și Paola Munari, asistate de lector univ.drd. Emilia Lenghel, în laboratorul de informatică al facultății

La Facultatea de Marketing și Comerț Exterior

Un nou proiect de colaborare în cadrul programelor comunitare

Lector univ. drd. Emilia LENGHEL

Confirmând permanenta deschidere către cunoaștere și comunicare, Facultatea de Marketing și Comerț Exterior a Universității *Spiru Haret*, începând din luna septembrie a acestui an, este parteneră a unui nou proiect din cadrul programelor comunitare finanțate de Uniunea Europeană. Proiectul, finanțat prin Programul Comunitar *Leonardo da Vinci*, în cadrul proiectelor de tip *Mobilități*, poartă numele: “Formazione, innovazione e sviluppo: L'Altovicentino si Confronta con l'Europa” și a fost dezvoltat de către Asociația ForTES din Vicenza, Italia, având ca partener român Facultatea de Marketing și Comerț Exterior.

Organizație nonprofit, Asociația ForTES activează în domeniul formării

continue, având o bogată experiență în domeniu, promovând învățarea continuă ca modalitate de integrare a indivizilor în mediul socio-cultural și economic, fiind capabilă să acopere numeroase subiecte de interes din mediul economic, precum: marketing financiar, management, administrarea afacerilor, comunicare, noi tehnici media, hi-tech.

Asociația ForTES a fost și este implicată în numeroase proiecte finanțate prin Programul *Leonardo da Vinci* și este un vechi partener al Facultății de Marketing și Comerț Exterior.

Prima etapă a proiectului se desfășoară în toamna acestui an, sub coordonarea dlui. Andrea Cecchin în calitate de Coordonator

de Proiect, din partea Asociației ForTES și a decanului Facultății de Marketing și Comerț Exterior, conf. univ. dr. Manuela Epure. Astfel, în perioada 13 septembrie – 16 octombrie s-a urmărit dezvoltarea cunoștințelor și abilităților în domeniul E-Business-ului și Marketingului pe Internet, două studenți din Italia aflându-se în schimb de experiență la facultatea noastră. Programul proiectului presupune integrarea în mediul cultural român a studenților, în prima săptămână, concomitent cu asimilarea cunoștințelor teoretice și practice în domeniu, în perioada următoare fiind finalizată realizarea unui proiect practic ce va consta în dezvoltarea strategiei de promovare a studiilor de masterat – Marketingul în contextul integrării europene pe Internet.

Pe durata perioadei de integrare culturală dl. Andrea Cecchin și tinerele

studente au vizitat sediul Universității *Spiru Haret* și au avut întâlniri și discuții cu dnii. prorector prof. univ. dr. Ioan Găf-Deac și prorector conf. univ. dr. Aurelian A. Bondrea. Delegația italiană a vizitat, de asemenea, Televiziunea *România de Mâine* și sediul Facultății de Marketing și Comerț Exterior. În cadrul acestor întâlniri oaspeților li s-au prezentat secvențe din activitatea Universității *Spiru Haret*, concepția modernă asupra organizării și desfășurării procesului de învățământ, dotarea de excepție a laboratoarelor cu calculatoare de ultimă generație, aspecte ale structurării învățământului la distanță, facilitățile acordate studenților. Pe parcursul aceleiași perioade studențele au făcut un scurt tur al orașului București și au vizitat diferite puncte de interes istoric și cultural, printre care putem menționa

Muzeul Național Cotroceni și Muzeul Satului. Oaspeții au fost puternic impresionați atât de activitatea deosebită instructiv-educativă ce se desfășoară în cadrul Universității, cât și de vestigiile culturale și istorice românești.

Această perioadă a fost urmată de instruirea în domeniul E-Business-ului și Web Marketing-ului care se desfășoară sub îndrumarea competentă a unor cadre didactice de la Catedra de Marketing pe Internet, timp în care studențele studiază disciplinele necesare pentru înțelegerea mecanismelor comerțului pe Internet, precum: E-Business, Introducere în Marketing, Cercetări de Marketing, Web Marketing și vor realiza și proiectul practic.

Iată câteva din impresiile studenților din Italia:

• **TOVAGLIA CHIARA**

Am studiat în cadrul „Institutului Tehnic Comercial Pasini” (liceu de contabilitate).

După încheierea stagiului în România voi începe să lucrez. Voi trimite CV-ul agențiilor de plasare de forță de muncă din Italia. Doresc să îmi încep activitatea profesională în domeniul în care m-am specializat și mi-ar place să lucrez pentru o companie italiană prezentă pe piața românească.

Inițial, cursul a fost puțin dificil pentru noi, deoarece nu am avut nici un fel de cunoștințe în domeniu. Pe parcursul stagiului am studiat E-Business, Introducere în Marketing, Cercetări de Marketing și Marketing pe Internet, subiecte pe care le-am descoperit a fi foarte interesante și sperăm utile în viitoarea noastră activitate profesională.

Considerăm metoda de instruire foarte avansată, modernă chiar. Profesoara este bine pregătită și ne-a fost ușor să înțelegem toate conceptele. Ea a utilizat pe parcursul instruirii concepte teoretice îmbinate cu exemple practice și studii de caz.

• **PAOLA MUNARI**

Am studiat în cadrul „Institutului Tehnic Comercial Pasini”. Sunt în prezent studentă în primul an de studii, la Facultatea de Farmacie din cadrul Universității Padova din Italia (5 ani studii).

Oamenii de aici sunt foarte draguți și foarte cooperanți, iar mediul în care am desfășurat stagiul a fost și el prielnic. Am avut șansa să cunoaștem o parte din valorosul patrimoniu cultural și turistic al României și pentru aceasta mulțumim gazdei noastre – Facultatea de Marketing și Comerț Exterior.

În preajma integrării în Uniunea Europeană

Procesul de integrare a României în UE se manifestă printr-o voință politică susținută, prin consecvența de diminuare a diferențelor de ordin economic, social, ecologic, juridic. În susținerea demersului integrării stau măturie eforturile pentru închiderea capitolelor până la sfârșitul acestui an (2004).

O dată cu închiderea capitolelor, România nu se poate considera membră a UE. Ea are de îndeplinit o serie de angajamente în perioada de tranziție care pot ridica numeroase întrebări. În primul rând, dacă graba închiderii capitolelor nu ar spori supremația dezavantajelor și, în al doilea rând, slaba pregătire în plan economic, lipsa competitivității nu ar accelera procesul de lichidare a unităților economice nepregătite pentru o concurență fără protecție, fie ea tarifară sau netarifară. În prezent, pentru ca avantajele să fie de ambele părți, negociatorii români abordează închiderea capitolelor nu numai plecând de la actualul, ci și de la viitorul potențial competitiv al economiei românești.

Acceptarea contingentărilor privind producția și desfacerea produselor din diferite ramuri și subramuri, fără a lua în considerare realul potențial al României, ar transforma țara într-un importator și, deci, preponderent o piață de desfacere. Atingerea nivelului potențialului real de care dispune România, dar nevalorificat sau valorificat insuficient, presupune menținerea unui ritm pozitiv de creștere, care să nu depășească parametrii economici din 1989. După atingerea PIB-ului real din 1989, se poate spera, cu condiția reducerii inflației, la ritmurii reale de creștere economică, înlocuindu-l pe cel de recuperare. De la acest punct (2005) va demara etapa de creștere economică reală care va crea condiții de apropiere de parametrii economici ai țărilor membre ale UE. Desigur că nici acestea nu vor sta pe loc, așteptându-ne pe noi să-i ajungem. Dar menținerea, pe lungă durată, a unui ritm real de creștere economică (de peste 6-7 la sută) va reduce din actualele decalaje ce despart România de noii membri, dar și de cei vechi. Ar fi eronat să credem că, toate țările din UE, inclusiv noii sosiți au standardele economice în concordanță cu cerințele celor dezvoltăți. Există diferențieri substanțiale între cei 15 membri pe de o parte, între noii membri ai UE, pe de altă parte, și cu atât mai mult între aceștia și grupul țărilor dezvoltate din cadrul UE. De exemplu, Spania în 1984 avea un PIB pe locuitor de 4.470 dolari la prețurile curente, în timp ce în Franța era de 9.860 dolari, deci aproape de două ori mai mult, iar Portugalia avea un PIB de 1.970 dolari pe locuitor, respectiv de cinci ori mai mic. Să nu idealizăm starea economică și nivelul de realizare a exigențelor impuse prin închiderea capitolelor, făcând abstracție de datele economice reale. Noii veniți, spre deosebire de România, au folosit intens timpul necesar pentru închiderea capitolelor, concomitent cu agregarea parametrilor economici cu cei politici, geostrategici care nu sunt de subapreciat.

Experții Comisiei Europene care, în 2001, monitorizau cele 10 state viitoare candidate, evidențiau într-un raport faptul că punerea în aplicare a angajamentelor a fost, în mare parte, respectată. Din cele 372 de capitate care reprezintă transpunerea acquis-ului comunitar în cele 10 țări candidate, doar 304 au fost, în linii mari, adoptate, iar pentru restul au fost prevăzute perioade de tranziție de la 3 la 7 ani. Aceste derogări se refereau la probleme sensibile, iar multe din acestea considerau că vor trebui soluționate nu prin aranjamente tehnice, ci pe cale politică (de pildă, pachetul financiar ce va fi oferit candidaților).

Indiferent de multiplele aspecte, ce țin de factorul politic și geostrategic, România, pentru a adera în 2007 la UE, trebuie să răspundă exigențelor convenite o dată cu închiderea capitolelor care reprezintă o mare răspundere pentru factorii decizionali privind crearea unor condiții care să asigure o dezvoltare durabilă, o structură în concordanță cu tendințele de viitor ale diviziunii internaționale a muncii. Experiența multor țări trebuie să fie un exemplu pentru România în ceea ce privește modalitățile de tratare a angajamentelor vizând cotele de producție și restructurare a economiei. Industria, agricultura, transportul, telecomunicațiile, mediul sunt capitate care, deși în viziunea de azi s-a ajuns la un consens, privind însă în viitor, vom constata mai multe dezavantaje decât avantaje. Noii veniți în UE au tratat condițiile de închidere a capitolelor, rezervându-și dreptul de a reveni asupra unor angajamente, prevăzând excepții care să le dea dreptul de mișcare în interesul țării respective. A accepta în totalitate condițiile în exclusivitate la nevoile unei piețe regionale, pierzând din vedere tendințele globalizării și viitorul potențial al României. Teoretic, ar trebui, cel puțin, să previzionăm faptul că economia românească este într-un proces de restructurare și diversificare, la baza căruia să stea perspectivele de largire a schimburilor cu alte țări terțe UE. A reduce câmpul de acțiune economică doar la spațiul UE, în calitate de economie complementară și compatibilă în exclusivitate în limita segmentelor pieței UE, ar fi, după părerea noastră, o construcție autarhică de tip regional. Evitarea unei asemenea tendințe presupune din partea guvernelor o strategie care să ia în considerare acquis-ul comunitar coroborat cu posibilitățile României de a crea o economie compatibilă cu multiplicarea relațiilor economice cu spațiul de dincolo de UE.

 	 Prof. univ. Chira Nedelea PĂRĂLUȚĂ	
 	 Prodecan al Facultății de Marketing și Comerț Exterior	
 	 	

Închiderea capitolelor ce va avea loc până la sfârșitul acestui an (2004), în condiții reciproc avantajoase, rămâne de rezolvat, pentru perioada ce urmează, aplicarea unei strategii care să continue eforturile de armonizare a problemelor economice, sociale, ecologice, justiție și altele cu cele din UE.

Analiza stării actuale a economiei românești în comparație cu noile venite în UE, dar și cu cele ce au un stagiu mai îndelungat, în UE pune în evidență diferențele și, în unele cazuri, decalajele privind dimensiunea ca volum, și pe locuitor a PIB, a productivității muncii, nivelul slab competitiv al multor unități economice fie ele private sau de stat. Totodată, se menține o protecție socială insuficientă, o monedă cu o putere de cumpărare slabă, cu tendința de depreciere dirijată de BNR, deși se vehiculează, tot mai frecvent, expresia de „leu greu”. Exigențele în fața României se pot realiza numai printr-o dezvoltare intensivă și de durată, care să creeze premisele pentru o economie competitivă, capabilă să beneficieze de avantajele ce decurg din libera circulație a mărfurilor, capitalului, serviciilor etc., în caz contrar, beneficiarii vor fi țările cu o economie dinamică, bazată pe implementarea noilor descoperiri și generatoare de noi segmente de piață.

Pentru a răspunde exigențelor impuse, România, în mod obiectiv, de dinamismul proceselor economice și pentru a atinge un nivel apropiat de cel al parametrilor economici din UE, trebuie să manifeste fermitate în realizarea sarcinilor prevăzute în angajamentele luate în fața țărilor UE. Restructurarea ramurilor

Opinii în *Opinia*

Criteriul interesului național în confruntare cu criteriile de convergență și exigențele unei economii de piață funcționale

Opinii în *Opinia*

este insuficientă, fără modernizarea tehnică și tehnologică și a managementului. Privatizarea, obiectiv vizat încă din 1990, s-a considerat a fi o condiție a impulsiorării inițiativei, creativității, competitivității. Astfel de obiective devin realizabile, când noii proprietari, prin promovarea unui management modern, prin injectarea de investiții în utilaje și echipamente, dezvoltă capacitatea competitivă și, deci, eficientizează activitatea. Aceasta este de fapt rațiunea transformării întreprinderilor de stat în private. Dar, după cum sublinia **Joseph STIGLITS**, *„ca privatizarea să poată contribui la creșterea unei economii, contează enorm modul cum se face, de îndeplinire unor condiții prealabile”*. În caz contrar, așa cum s-a întâmplat în România, privatizarea a fost, în multe cazuri, păguboasă, multe din unitățile economice, devenite ale nimănui, transformându-se în fier vechi.

Privatizările formale pe baza unor contracte lipsite de clauze substanțiale, adesea ambigue, precum și lipsa controlului asupra modului de realizare a angajamentelor asumate de noii proprietari nu au confirmat așteptările, fiind falimentate multe din întreprinderile publice. Iată un factor care a contribuit la diminuarea PIB-ului. A privatiza, fără a rezulta eficiență economică, nu e un criteriu al statutului economiei de piață. Care să fie oare eficiența privatizărilor și a politicilor industriale dacă PIB-ul real a cunoscut o scădere continuă, fiind și azi sub nivelul celui din 1989? O întrebare personală care ține de prezent. Ce fel de privatizare este trecerea unor sectoare importante ale economiei, cum ar fi energia, exploatarea și distribuiera gazelor naturale și a petrolului, când acestea trec de sub controlul, „monopolul” statului român în proprietatea și controlul altor state? Să fie oare mai importantă recompensa bănească la sporirea

În condițiile mondializării, fărâmițarea unităților economice, practică în România fără discernământ, a dus la ineficiență, la reducerea gradului de concentrare și putere economică, la imposibilitatea de a dialoga de la egal la egal cu companiile mari din ramură, domeniul respectiv.

Dacă în perioada anilor ’60, țările fondatoare ale CEE duceau o politică de concentrare și centralizare a capitalului, pentru a forma companii mari, puternice, competitive nu numai în spațiul european, dar și în cel extracomunitar, în România s-a militat pentru fărâmițare. Inițiativa platformelor industriale sperăm să răspundă exigențelor unor relații între partenerii de talie apropiată ca dimensiune, putere economică și competitivitate. Întreprinderile mici și mijlocii, cât ar fi ele de importante, privitye autonom, nu pot face față concurenței, ținând seama că principalii factori de producție sunt în mâna celor mari și puternici, în UE o parte importantă din întreprinderile mici și mijlocii sunt subfurnizori ai marilor companii. Piața lor e marea companie.

În funcție de necesitățile marilor companii, întreprinderile mici și mijlocii se adaptează sau dau faliment. Libera circulație a mărfurilor și serviciilor va însăși concurență dintre întreprinderile mici și mijlocii din interiorul fiecărei țări, fiind, totodată, și nevoite să se confrunte cu cele din țările membre UE și viceversa. Cele bine echipate, competitive, rentabile vor rezista, iar restul vor spori numărul șomerilor. În perspectiva aderării este nevoie de un cadru legislativ stabil și de durată, pentru ca unitățile economice românești, ca și cele străine, să-și poată construi un plan de afaceri pe termen mediu și lung care să le garanteze stabilitate.

Industria, cel puțin după cele studiate, nu are o direcționare precisă, și anume care vor fi ramurile strategice care vor forma

nucleul în jurul căruia se vor dezvolta subramurile adiacente. Mult criticatele industriei energo-intensive și poluante continuă să existe cu două deosebiri față de perioada de dinainte de 1990. În primul rând, odată devenite proprietate privată nu s-a redus substanțial și caracterul energo-intensiv, resursele fiind asigurate de cele existente în România. În al doilea rând, poluarea a rămas o constantă, chiar dacă în unele cazuri s-a mai diminuat. În al treilea rând, se promovează prețul de transfer. În interiorul țării se practică un preț ridicat, iar la export prețul este mai mic, transferând venitul creat în România către societățile fiice sau nepoate. Se pune întrebarea firească: s-a restructurat industria în așa fel încât au dispărut mult criticatele industrii poluante? Dacă răspunsul ar fi afirmativ, atunci problemele privind sănătatea mediului înconjurător nu ar fi atât de acute, preocupante și costisitoare.

În UE, **agricultura** deține un rol important în producția mondială agricolă. După datele Comisiei Europene, producția agricolă comunitară asigură un nivel ridicat de autoprovizionare a cetățenilor și este, în același timp, un exportator principal de produse agro-alimentare. De pildă, UE deține 15 la sută la producția mondială de grâu, 14 la sută din producția de zahăr, 18 la sută din carnea de vită, porc și pasăre, 23 la sută lapte. În asemenea condiții, nu e greu de explicat de ce angajamentele privind agricultura românească au avut un caracter restrictiv. Mai este nevoie oare de un viitor și nou concurent cu un potențial ce poate asigura atât aprovizionarea populației României și cu atât mai mult să devină și un exportator important? Prin acquis-ul comunitar se solicită Guvernului român să ia măsuri care să alinieze agricultura la criteriile UE, să acorde prioritate reformei structurale din agricultură și să depună eforturi pentru adoptarea unei politici de dezvoltare rurală care să ofere locuri de muncă alternative fermierilor-țărănilor. O agricultură performantă necesită programe de investiții care, utilizate eficient, pot contribui la modernizarea producției și prelucrării produselor agricole. Finanțarea din partea UE devine eficientă în condițiile elaborării de către Guvern a unei strategii care să cuprindă obiective nu de restricționare a valorificării potențialului agriculturii românești, ci, din contră, să ia în calcul și piețele externe UE. Viitorul va demonstra în ce măsură agricultura românească modernizată va aduce un spor la produsul intern brut și va contribui la dezvoltarea din amonte și aval privind achizițiile de utilaje, echipamente etc. și prelucrare a produselor primare agricole. Dacă țările dezvoltate se caracterizează printr-un procent redus de ocupare a populației în această ramură, în schimb, contribuie la atragerea forței de muncă în unitățile din amonte și aval.

Criteriile de convergență sunt deosebit de dificil de atins, dacă ținem seama că agricultura de azi este la stadiul de subsistență și grad de înzestrare inferior celui din 1989, cu o dimensiune a proprietății suboptimale. Despre bravarea, în anii’90, că forța de muncă de la oraș se retrage la sate și că de la un procent de 28 la sută din populația ocupată în agricultură s-a ajuns la 37,7 la sută, se poate vorbi de un bumerang. În prezent, se anunță că, în perspectiva anilor de tranziție, numărul persoanelor din agricultură se reduce cu 3.000.000. Să ne aducem aminte că, între anii 1977-1987, în CEE și-au încetat activitatea aproape 550.000 de exploatări agricole, ceea ce a condus la o diminuare, pe an, în jur de 1,3 la sută din numărul celor ocupați în agricultură, ceea ce s-a concretizat în eliminarea a 2,4 milioane persoane. A fost efectul mecanizării crescânde, al unor investiții susținute atât de către fiecare stat, cât și de sursele provenite de la comunitate. Totodată, lipsa de viabilitate economică a multor exploatări mici, o anumită întârziere în ameliorarea veniturilor și a condițiilor de viață a agricultorilor au fost cauze ce au condus la reducerea numărului exploatărilor agricole. Tendința de concentrare, valabilă și în alte sectoare, a avut drept efect, creșterea taliei, dimensiunii exploatării agricole.

Atingerea standardelor din agricultura UE de către România impune utilizarea cât mai eficientă a investițiilor provenite din UE, din partea statului și gospodăriilor private necesare atât creării unei baze tehnice moderne, cât și pentru calificarea forței de muncă, obținerea de abilități în concordanță cu noile cerințe ale pieței muncii comunitare deosebit de competitivă. Ocuparea forței de muncă la un nivel cât mai ridicat depinde și va depinde de creșterea reală a PIB. Reorientarea forței de muncă spre sectoare în dezvoltare, astfel încât șomajul să nu atingă dimensiuni insuportabile.

Stadiul actual al dezvoltării României este o consecință a întreruperii brutale a evoluției pozitive a indicatorilor macro-economici, accentuând decalajele de ordin cantitativ și calitativ. Reluarea creșterii economice este posibilă începând cu anul 2005, când se apreciază că se va depăși pragul economic 1989. Pentru ca integrarea să devină o realitate și să nu rămână la stadiul de deziderat, este necesară o concertare a eforturilor din domeniul economic cu adaptarea legislației românești la nivel comunitar. Trebuie să conștientizăm că dereglarea la nivel național devine reglare la nivel comunitar, în conformitate cu legislația UE, iar multe din atributele naționale trec în competența celor supraționale. Organismele statului național se vor adapta la cerințele instituțiilor UE.

(Continuare, în numărul viitor)

• Opinii în *Opinia* • Opinii în *Opinia* • Opinii în *Opinia* • Opinii în *Opinia* • Opinii în *Opinia*

 	 Prof.univ.dr. Victor STOICA	
 	 	

Poate că sintagma **dimensiune a globalizării** este un nonsens. Poate există un gradient: mai mult sau mai puțin global? Incursiunea istorică ne lămurește. Regionalizarea și globalizarea au transformat **treptat** natura ordinii mondiale în cadrul căreia suveranitatea și autonomia națională au suferit și continuă să sufere ajustări. Procesul desășurur la scara economiei internaționale țințește spre mai puțin stat și spre mai multă piață globală. Sau, mai corect, globalizarea financiară a modificat forma și funcțiile statului. Explicația constă în faptul că schimbările economice și sociale contemporane **se întâmplă** de la Nord și Sud și de la Vest la Est, traversând granițele naționale într-un mod atât de *fatal* încât guvernele abia dacă pot ține pasul cu ele. Treptat, industria tradițională, împreună cu locurile de muncă aferente, se mută în Sud – transferul **tehnologiei joase** – în timp ce, în Nord, investițiile în străinătate se orientează spre sectoarele cu **tehnologie ridicată** în care se includ: calculatoarele, semiconductorii, medicamentele și produsele farmaceutice, produsele destinate telecomunicațiilor, aerospațiale și instrumente științifice. Această realitate, numită **deschidere financiară**, este completată de **angrenarea financiară**, adică de implicarea națională în activitatea financiară globală: dacă centrele financiare de bază din economia mondială sunt suficient de angrenate – adică cererea și oferta de credit internațional sunt mediate efectiv la nivel transcontinental – atunci există o piață de capital globală. Economia internațională este o economie de piață globală a cărei **integralitate** se va desăvârși prin **egalizarea prețului și a ratei dobânzilor**: piața de capital globală nu este încă complet integrată, dar este **în evoluție, chiar dacă nu este încă pe deplin instituționalizată**, dovada cea mai bună fiind fluxurile îndeajuns de vaste între principalele centre financiare ale lumii care au condus la: 1) convergența costului capitalului pe plan internațional; 2) convergența ratelor dobânzilor la împrumuturile bancare; 3) convergența costurilor obligațiunilor, acțiunilor și al

altor active de pe piețele internaționale. În această stare posibilă, viitoare, previzibilă, **piața globală va fi perfectă**.

În același timp în care piețele financiare globale joacă un rol esențial în distribuirea mondială a capitalului, ele afectează suveranitatea și autonomia naționale.

Nu peste tot este acceptat triumful pieței globale asupra statului. Dacă unele voci identifică globalizarea cu occidentalizarea, trebuie să luăm în calcul această părtinire și consecințele ei ideologice, economice și militare. Există un

Statul național și piața în era globalizării

Întrebări cu și fără răspuns

asediu al altor civilizații, deocamdată modest, dar el poate plămădi tensiuni denumite *generic* **ciocnirea civilizațiilor**. Acceptăm, de exemplu, o mașină Toyota din Japonia și un PC din Malaezia. Trebuie să se înlesnească mișcarea ideilor, bunurilor, informațiilor, capitalurilor și oamenilor dintr-un orice loc în oricare alt loc, altfel se naște excluziunea. Dispare piața globală înainte de a se desăvârși, apar enclave în care se revendică autoritatea statală.

Statul își asumă suveranitatea în procesele spațiale ce evoluează de la localizare la naționalizare, regionalizare și internaționalizare. Piața globală configurează fluxurile de comerț, finanțe și producție din economia mondială ca ansamblu de economii destatalizate. Nu un stat face comerț și oferă credite, ci o firmă, respectiv o bancă situate „aiurea”. Potrivit unor estimări, aproximativ un sfert din comerțul mondial ar fi constituit în prezent din schimburii intra-întreprinderi. Între 1982 și 1994, exporturile intra-întreprinderi au trecut de la 44 la sută la 55 la sută din exporturile totale ale întreprinderilor străine din țările dezvoltate.

Globalizarea financiară contemporană are câteva trăsături distinctive:

- cuprinde toate statele-națiune și toate economiile;
- amploarea fluxurilor financiare brute este fără precedent;
- comerțul financiar global este instantaneu, în timp real, 24 de ore din 24;

- activitatea financiară globală nu se mai limitează la obligațiuni și investiții de portofoliu, ci este dominată de investiții externe directe (IED), obligațiuni internaționale private, derivate și comerțul valutar;

- organizarea sistemului financiar internațional s-a schimbat: în loc să se realizeze de către guverne, în prezent ea este dominată de o multitudine de actori privați (bănci, instituții financiare etc.); în plus, în locul unui singur centru financiar hegemonic (Londra), cum exista în secolul al XIX-lea, în prezent s-au impus trei centre de bază ale activității financiare (Londra, New York și Tokyo);

- supravegherea și reglementarea sistemului financiar global au devenit o activitate multilaterală, instituționalizată în cadrul

FMI, al Băncii pentru Reglementări Internaționale (BRI) și al rețelelor transguvernamentale ale băncilor centrale;

- limitele între reglementarea internațională și cea internă au fost încălcate, activitatea bancară fiind supusă armonizării sau, cel puțin, coordonării pe baza regulilor și exigențelor financiare.

Dimensiunea globalizării are sensul acesta al **măsurii** în care comerțul, finanțele și producția invadează piața mondială, respectiv creează fluxuri mondiale de o amployare fără precedent. Acestea desacralizează suveranitatea și originea naționale, făcând din stat un spectator la *festivalul* schimburilor. Revirimentul statului naște întrebarea: ale cui interese le mai poate apăra? Acum trăim într-o lume a statului *versus* logica pieței. Omenirea s-a industrializat, s-a democratizat și s-a globalizat.

Nu există consens asupra preeminenței globalizării. **Hiperglobaliștii** (ca Ohmae) privesc globalizarea contemporană ca pe o eră nouă în care popoarele de pretutindeni sunt tot mai mult supuse sancțiunilor pieței globale; **scepticii** (ca Hirst și Thompson) argumentează că globalizarea este un mit care ascunde realitatea unei economii internaționale divizate tot mai mult în trei blocuri regionale majore, în care guvernele naționale rămân foarte puternice; **transformatiștii** (ca Rosenau și Giddens) consideră că globalizarea nu are o istorie a ei, un precedent, astfel încât statele și societățile de pe întreg globul trec printr-un proces de schimbare profundă, pe măsură ce încearcă să se opteze la o lume tot mai interconectată și cu un grad ridicat de incertitudine. Într-o măsură sau alta, toate școlile recunosc că în lume are loc o schimbare. În ceea ce îi privește pe globaliști, aceștia consideră **puterea** ca un atribut fundamental al globalizării. Astfel – consideră ei – exercitarea puterii în sens global se realizează prin deciziile, acțiunile și non-acțiunile agențiilor economici de pe un continent, care pot avea consecințe semnificative pentru națiunile, comunitățile și gospodăriile de pe alte continente: extinderea relațiilor de putere înseamnă că **locurile puterii și exercițiul puterii** devin tot mai distante față de subiecții sau locurile care suportă consecințele. În această privință, globalizarea implică structurarea și restructurarea relațiilor de putere la distanță, slăbind statele-națiune și consolidând logica pieței.

Profesorii noștri și cărțile lor pentru studenții noștri

Nicolae Pavel Drept constituțional și instituții politice I. *Teoria generală*

Cursul *Drept constituțional și instituții politice*, având ca izvor principal de drept Constituția, legea fundamentală a statului român, face parte din categoria disciplinelor fundamentale de studiu ale unei facultăți de drept. De asemenea, în sistemul dreptului, dreptul constituțional este ramura principală a dreptului românesc care, prin normele sale, consfințește și protejează cele mai importante valori economice, sociale , politice, juridice și culturale.

Ca o particularitate a disciplinei *Drept constituțional și instituții politice* poate fi menționată aceea că această disciplină operează cu a noțiuni și categorii abstracte, cu principii fundamentale de maximă generalitate care guvernează întreaga viață socială, economică, culturală, politică și juridică a societății românești contemporane.

Cursul înmănușează experiența universitară îndelungată a autorului și adaptarea acestui curs la standardele europene, americane și canadiene, precum și la specificul învățământului la distanță și al învățământului cu frecvență redusă, având în vedere că studenții acestor forme de învățământ nu se bucură de seminarii proprii. De aceea, în curs, sunt precizate temele orientative de examen și testele de autoevaluare.

Volumul de față mai cuprinde cinci teme referitoare la analiza selectivă a unor decizii și hotărâri ale Curții Constituționale a României care sunt necesare pentru examenele la Partea a II-a, instituții politice, pentru ca studenții să se familiarizeze și să facă primii pași în cunoașterea acestei jurisprudențe.

De asemenea, sunt inserate: Constituția României revizuită, principalele documente din domeniul drepturilor omului elaborate la nivelul O.N.U. și la nivelul Consiliului Europei, un studiu comparativ privind libertățile publice, necesare studenților pentru însușirea drepturilor și libertăților fundamentale.

Aurelian-Virgil Băluță Contabilitate Manual pentru juriști, oameni de afaceri, administratori, manageri

Contabilitatea a ieșit de mult din sfera de interes a câtorva inițiați. În epoca contemporană a globalizării tot mai multe categorii sociale se lovesc de problemele contabilității. Studenților și absolvenților facultăților de drept le sunt, de asemenea, tot mai necesare noțiuni din domeniul contabilității, expertizei contabile și al dreptului contabil. În calitate de avocați în diferite categorii de litigii, sistemul de probe va fi preluat din contabilitate. O serie de dosare vor avea pregnant caracter contabil. În plus, cabinetele de avocatură sunt obligate să-și organizeze contabilitatea, indiferent că sunt individuale, asociate sau sub formă de societate comercială. Aceleași exigențe apar și pentru alte tipuri de activități libere specifice profesiei de jurist: notar, lichidator, executor judecătoresc. În cazul exercitării meseriei sub formă de salariat, pregătirea în domeniul contabil va fi deosebit de utilă. Contabilitatea este una din activitățile cu caracter de continuitate la orice firmă și care generează frecvent probleme, inclusiv de natură juridică sau interdisciplinară. Absolvenții facultăților de drept pot îndeplini atribuții de administrator, manager, director general sau director executiv de societate comercială. Prin caracterul larg, de maximă deschidere operațională, profilul juridic este deosebit de indicat pentru astfel de atribuții.

Iată, deci, câteva din argumentele care demonstrează cât de oportună este apariția acestei lucrări. Concepută în două părți bine definite – *Fundamentele contabilității, Partea I și Noțiuni de drept contabil și de legislație contabilă* -, cartea, prin tematica abordată, acoperă o largă arie de definiții, principii și norme metodologice, reglementări contabile și juridice privind calculația costurilor și contabilitatea managerială, gestiunea patrimoniului, derularea afacerilor moderne, includerea expertizei contabile între mijloacele de probă, aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate ș.a., ceea ce îi conferă un pregnant accent de actualitate.

Otilia Pop-Miculi Integrarea sistemelor sonore în desfășurarea ritualurilor agrare

Studiul de față propune o investigație complexă și modernă a problematicii muzicii ritualurilor populare agrare, ce se desfășoară încă și astăzi în teritoriile locuite de români folosind o metodologie modernă înscrisă pe coordonatele inter și multidisciplinarității, astfel încât să redea cât mai fidel, cuprinzător și realist posibil, imaginea tradițiilor populare legate de cultivarea pământului, pe de o parte, iar pe de altă parte, să facă realizabilă o percepție pertinentă a producțiilor muzicale incluse.

Cercetarea limbajelor muzicale înglobate ritualic apare cât se poate de complexă, urmărind parametrii muzicali tradiționali (melodie, ritm, funcționalitate și arhitectonică sonoră), în concordanță cu desfășurarea ceremonială.

Arthur Hoffman Resursele umane în activitatea de educație fizică și sport

Componentă a managementului general, managementul resurselor umane propune o abordare globală, complexă, interrelațională a problemelor cu care se confruntă personalul dintr-o organizație sportivă.

Autorul punctează aspecte importante referitoare la managementul organizațiilor sportive din perspectiva managementului resurselor umane.

Împărțită în șapte capitole, lucrarea prezintă, de la început, definiția managementului ca știință, subiectul și obiectul managementului, respectiv tipurile de manageri și de organizații; perspectiva comparată din ultima parte a cărții integrează viziunea de ansamblu a domeniului studiat, relativ nou în România.

Lucrarea se adresează atât studenților de la facultățile de educație fizică și sport, cât și specialiștilor în managementul sportiv.

Andrei Popescu, Alina Dinu Organizații europene și euroatlantice – Note de curs

După o scurtă introducere în teoria relațiilor internaționale (definire, clasificare, structură, funcționare etc.), autorii se opresc, detaliat, asupra principalelor organizații internaționale europene și euroatlantice. Sunt analizate, rând pe rând, Consiliul Europei, *Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa* (OSCE), *Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică* (OCDE), *Uniunea Europeană* (UE), *Organizația Tratatului Atlanticului de Nord* (NATO), *Uniunea Europei Occidentale* (UEO). Sunt tratate, de asemenea, *Cooperarea Europeană la Marea Neagră* (CEMN), *Asociația Europeană a Liberului Schimb* (AELS), *Asociația de Liber Schimb pentru Europa Centrală și de Est* (CEFTA), *Acordul Nord-American de Liber Schimb* (NAFTA), Mercosur, *Asociația Națiunilor Unite din Asia de Sud-Est* (ASEAN).

Cartea mai cuprinde un *Documentar* despre „ideea europeană la români – repere istorice”, precum și o amplă *Bibliografie* a problematicii abordate.

Cursul se adresează studenților facultăților de relații internaționale, dar și tuturor celor care lucrează în acest domeniu, în general, al organizațiilor europene și euroatlantice în special.

Apariții recente

la Editura Fundației România de Măine

În vânzare la punctele de desfacere a cărții din toate sediile în care funcționează facultățile universității.

Pot fi achiziționate de studenții noștri cu o reducere de 30%

Gheorghe M. Pistol Bazele comerțului

Prin locul pe care îl ocupă în economie, prin funcțiile sale economice și sociale și prin importanța sa ca instrument de dezvoltare locală, comerțul este un factor indispensabil al bunăstării oamenilor. Mai mult, într-o economie guvernată de legitățile pieței, comerțul trebuie privit ca un instrument eficient de reglare a mecanismelor economice, fiind cel ce organizează de fapt confruntarea dintre cerere și ofertă, asigurând astfel materializarea acesteia în acte de vânzare-cumpărare. Într-un asemenea context, problematica proprie comerțului, în general, a comerțului interior, în particular, mai ales în condițiile tranziției prelungite, dobândește o importanță cu totul deosebită. Cunoașterea unei asemenea problematice prezintă un interes deosebit pentru toți aceia care au tangență cu acest sector de activitate, cu atât mai mult pentru studenții facultăților cu profil economic.

Este, de fapt, obiectivul pe care și-l propune lucrarea de față, autorul încercând să prezinte studenților elementele de bază pe care le presupune un curs de *Bazele comerțului*.

Fundamentarea cursului se bazează pe studiul și analiza critică a unor materiale de referință în domeniu – tratate, cărți, cursuri, articole etc. –, dar mai ales pe o experiență relativ îndelungată a autorului în domeniu, atât în activitatea practică – de execuție și de conducere –, cât și în cea didactică.

Cursul se adresează, în primul rând, studenților Facultății de Marketing și Comerț Exterior din cadrul Universității *Spiru Haret*, fiind însă util și studenților altor facultăți cu profil economic, în cadrul cărora se studiază comerțul interior. De asemenea, problematica abordată răspunde unor preocupări ale celor ce-și desfășoară activitatea în comerț.

Sanda Monica Tătărâm Limbajul *Visual Basic* pentru proiectarea interfețelor grafice

Lucrarea se constituie într-un studiu aprofundat al laturii *visual basic* a interacțiunii om-calculator. Autoarea ei cercetează proiectarea interfețelor grafice din perspectivă filosofică-matematică.

Primul capitol, intitulat „Mediul de dezvoltare *Visual Basic*”, prezintă detaliat elementele grafice ale ferestrei aplicației *Visual Basic*. De la modulele-formular, standard, de tip clasă, până la bibliotecile ActiveX, editarea codului *VB*, crearea fișierului executabil, autoarea analizează o serie de noțiuni, aplicații și fenomene informatice.

Cel de-al doilea capitol, „Introducere în programarea *Visual Basic*”, dezvoltă noțiunile expuse anterior, definind proprietățile Butonului de comandă, Etichetei și Casetei-Text, nu fără a discuta și alte metode și structuri, alți parametri formali și actuali ai unor funcții *VB*.

Lucrarea se adresează studenților de la facultățile de profil (informatic, electronică, matematică, economic).

Mircea Negru Preistorie generală și arheologie

Arheologia este o știință umanistă care combină în mod necesar analiza meticuloasă, utilizând cele mai noi metode de cercetare științifică, interdisciplinară, și imaginația, în scopul de a reconstitui trecutul sau măcar o parte a lui, pe baza vestigiilor păstrate, descoperite și investigate.

Lucrarea abordează din perspectivă cronologică viața socială, viața spirituală, economia, așezările oamenilor din paleolitic, mezolitic, neolitic, epoca bronzului și epoca fierului.

Cartea se adresează studenților de la Facultatea de Istorie, dar și altor cititori interesați.

Doru Bratu Istoria relațiilor României cu țările Americii Latine

Istoria relațiilor României cu țările Americii Latine prezintă un deosebit interes în contextul relațiilor țării noastre cu țările în curs de dezvoltare. Similitudini, adesea tulburătoare, în ce privește evoluția istorică a celor doi poli ai romanității fac cu atât mai incitantă o incursiune în istoria relațiilor reciproce văzută și ca o completare a cunoștințelor de istorie antică, medie, modernă și contemporană universală și românească.

Cursul universitar dedicat acestei bogate istorii este structurat astfel: *Introducere în istoria Americii Latine; Relațiile româno-latino-americane între 1866 și 1944; De la imagini livești la înființarea legațiilor; Diplomația românească în America Latină, în perioada războiului rece; Sub semnul destinului – diplomația românească în America Latină în perioada 1972-1990; În loc de încheiere – un nou început*.

Lucrarea este însoțită de o amplă bibliografie, precum și de Anexe (1. Evoluții în relațiile diplomatice româno-latino-americane. 2. Lista șefilor misiunilor diplomatice ale țărilor din America Latină acreditați în România).

Nicolae Grigorie – Lăcrița Mariana-Cristina Cioponea Finanțe publice și fiscalitate

Concepută ca un manual util pentru studenții de la facultățile de profil economic, lucrarea reprezintă însă un instrument de lucru util și pentru cei care doresc să cunoască și să interpreteze corect principalele aspecte din domeniul fiscalității. Fără studiul fiscalității nu se pot aborda corect nici aspectele de drept fiscal. De fapt, este foarte greu de crezut că în ziua de azi mai sunt persoane care nu intră sub incidența problemelor de impozite, taxe, contribuții și alte obligații bugetare. Acestea sunt numai câteva din argumentele care ne-au determinat să punem un accent mai mare pe prezentarea conceptelor-cheie de fiscalitate, pe baza unui material practic și relevant, în speranța că vor fi de un real folos celor ce vor studia cu atenție această lucrare.

Structurată pe opt capitole, lucrarea abordează un registru tematic larg vizând finanțele publice, procesul bugetar, sistemul cheltuielilor publice, impozitele directe și indirecte, metode de impunere, politica fiscalității, datoria publică internă, datoria publică externă, creditul public, trezoreria finanțelor publice, finanțarea organismelor internaționale

În lucrare sunt tratate și unele probleme precum „politica fiscală”, care se constituie ca instrumente ce pot fi avute în vedere de organele de decizie, în scopul orientării dezvoltării economice și sociale, pentru atingerea obiectivelor dorite de acestea. În același timp, organele cu competențe și atribuții în elaborarea legislației fiscale au posibilitatea, prin aprofundarea problemelor de fiscalitate din această lucrare, să interpreteze cât mai corect acele probleme care privesc elaborarea unor sisteme de impozitare cât mai echitabile. Impozitarea echitabilă este una dintre problemele cele mai importante pentru organele legislative, atât ca urmare a conflictului permanent dintre eficiență și echitate în elaborarea politicii fiscale, cât și a necesităților impuse de înfăptuirea statului bunăstării sociale.

Mariana Rudăreanu Drept civil II. Teoria generală a obligațiilor

Volumul, curs universitar, adresat studenților Facultății de Drept, ca și altor cititori interesați, tratează principalele probleme ale *Teoriei obligațiilor*, parte integrantă a Dreptului civil. În acest cadru, sunt aprofundate următoarele teme: *Obligația civilă; Contractul; Efectele contractului; Actul juridic unilateral ca izvor de obligații; Faptul juridic licit; Fapta ilicită cauzatoare de prejudicii, izvor de obligații – răspunderea civilă delictuală; Răspunderea pentru fapta altei persoane; Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale, de ruina edificiului și de lucruri în general; Efectele obligațiilor: Executarea directă a obligațiilor – executarea în natură; Executarea indirectă a obligațiilor – executarea prin echivalent; Drepturile creditorului asupra patrimoniului debitorului; Modurile de transmitere a obligațiilor; Modurile de transformare a obligațiilor; Modurile de stingere a obligațiilor; Garantarea obligațiilor*.

Tratarea problematicei se bazează pe o bogată bibliografie de specialitate și este realizată în lumina ultimelor acte legislative în domeniu.

Ioan Condor Drept financiar, bugetar și fiscal Impozitarea persoanelor juridice. Note de curs

În volum sunt examinate principalele impozite și taxe datorate de persoanele juridice. Autorul tratează, în acest sens impozitul pe profit, impozitul pe dividende, taxa pe valoarea adăugată, accizele, impozitul pe clădiri, impozitul pe teren, taxele asupra mijloacelor de transport și taxele vamale – impozite și taxe care constituie principalele resurse ale bugetelor publice.

Lucrarea, cuprinzând ultimele reglementări în domeniu și utile table statistice, se adresează studenților facultăților de Drept ca și ai altor facultăți.

Octavian Gh. Botez Politica comercială externă

Procesul de pregătire a studenților în vederea obținerii unei specializări cuprinde câteva zeci de discipline. Fiecare disciplină își are rolul său în formarea viitorilor absolvenți în concordanță cu standardele naționale și internaționale necesare succesului în profesia aleasă. Întrucât trăim într-o epocă a integrării regionale și a globalizării, când mișcarea forței de muncă, alături de cea a bunurilor, serviciilor și capitalului, se manifestă tot mai pregnant, studenții, în general, trebuie să acorde o atenție din ce în ce mai mare disciplinelor cu deschidere internațională și, mai ales, celor strict legate de relațiile economice și politice.

Politica comercială externă, care reprezintă materia predată pe parcursul unui semestru și care face obiectul cărții de față, urmărește să asigure cunoașterea temeinică atât a conceptelor și teoriilor de politică comercială externă, cât și, mai ales, a instrumentelor folosite de state, fie pentru a se apăra de concurența neloială a bunurilor și serviciilor străine, fie pentru a încuraja exporturile proprii pe piețele externe ale lumii.

A ști să lucrezi cu tariful vamal de import al României și al altor state și grupe de state, să te folosești de instrumentele de promovare și stimulare a exportului sau, după caz, de măsurile de frânare a importurilor care produc o concurență neloială bunurilor și serviciilor românești constituie elemente importante de apreciere a profesionalismului tinerilor absolvenți, la nivel de întreprinderi, firme și instituții ale administrației locale și guvernamentale, precum și de reprezentanțe străine sau mixte din țară, din spațiul european sau de pe alte continente.

Victor Giuleanu Teoria muzicii Curs însoțit de solfegii aplicative

Arta muzicală contemporană trece prin prefaceri și transformări fără precedent. Sub impulsul științei și tehnicii de azi, se desfășoară un proces uimitor de rapid de înnoire a mijloacelor sale de expresie. Apar noi procedee de lucru, se deschide universul atât de complex al muzicii electronice, sunt introduse în partitura orchestrală instrumente muzicale noi, printre care și banda magnetică, folosită, nu de mult, doar ca mijloc de înregistrare și redare a muzicii. Multe noutăți ne vin din domeniul muzicii experimentale, din care cu siguranță se vor selecta și impune o serie de procedee, mai ales de natură timbrală. Pe de altă parte, lucrul cu mijloacele tradiționale s-a îmbogățit și diversificat nespus, drept exemplu fiindu-ne, în această privință, operele lăsate de George Enescu, precum și ale întregii pleiade de compozitori români contemporani.

Drept urmare, teoria muzicii ține să consemneze, în limitele obiectului său – pe lângă principiile clasice – noile relații intervenite în opera de artă, pornind de la datele științifice acustico-matematice ale materiei sonore, și sfârșind cu elementele melodico-ritmice deduse din creația contemporană, iar solfegiul – partea aplicativă a disciplinei – se structurează pe coordonate și mijloacele corespunzătoare acestei creații: intonații intens cromatizate și extratonale, ritmuri complicate și variate, planuri dinamice fin nuanțate, frazări asimetrice etc. Cu alte cuvinte, tehnica solfegistică – pentru a răspunde noilor condiții – trebuie ridicată la un înalt grad de realizare, cea tradițională, de esență clasică, nemaifiind suficientă.

De la aceste premise pornește și lucrarea de față, propunându-și, în primul rând, recapitularea noțiunilor teoretice și a deprinderilor solfegistice tradiționale, dar, totodată, punând în fața profesorilor și studenților răspunderea de a rezolva, măcar în parte, problematica decurgând din noile mijloace de lucru.

Matei Georgescu Introducere în consilierea psihologică

Autorul pune la dispoziția studenților și a aspiranților la delicata profesie de consilier psihologic fundamentele teoretice generale: filosofice, sociologice, psihologice, etice și etnopsihologice ale consilierii, precum și fundamentele psihanalitice ale consilierii: relația dintre clinică și teorie, mecanisme de autoapărare, defensele împotriva afectelor.

Un capitol este dedicat elementelor de consiliere în situații specifice: angoasa, problematica sexuală, persoane cu nevoi speciale, emigranți, situația de criză, situația de pierdere, situația de boală, situația de conflict, pentru care se indică și strategii de rezolvare a conflictului.

În ce privește eficiența consilierului, autorul se oprește asupra câtorva elemente esențiale: personalitatea consilierului, nevoia de autocunoaștere, un demers facil, rațional care să-l prezinte ca profesionist, cunoașterea și manevrarea tehnicii fundamentale de comunicare.

Consilierea psihologică și psihoterapeutică sunt complementare și indispensabile unui demers de cunoaștere, diferențe există din punctul de vedere al obiectivelor și al subiectului intervenției și acestea sunt expuse în carte.

Parcurgând cursul, studentul va avea toate elementele necesare pentru orientarea în pregătirea sa ca viitor consilier psihologic.

Șoseaua Berceni nr. 24

Programul

Televiziunii *România de Măine* (tvRM)

LUNI 18 octombrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle** (r).
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase

6:30 **Săptămâna internă** (r)

7:00 **Diminețile noastre...altfel**

9:50 **Știri tvRM**

10:00 **RISE**. Cultură și civilizație. Începuturile Creștinismului. Academician Răzvan Theodorescu

11:00 **Filosofie și jurnalism**. Istoria religiilor an I. Filosofia și religiile Indiei (II). Conf. univ. dr. Mircea Itu

11:30 **Limbi și literaturi străine**. Literatura comparată an II. Reiner Maria Rilke (III). Conf. univ. dr. Mihail Diaconescu

11:55 **Drept. Drept civil** – parte generală an II. Clasificarea bunurilor. Prof. univ.dr. Corneliu Turianu

12:50 **Geografie**. Geografie economică mondială. Locul geografiei economice în cadrul sistemului științelor geografice. Conf. univ. dr. Liliana Guran

13:25 **Sociologie – Psihologie**. Consiliere psihologică an III. Pierderile și scopurile utopice. Lector univ. dr. Matei Georgescu

14:00 **Știri tvRM**

14:05 **Istorie**. Istoriografie generală românească an II. Istoriografie romantică românească. Prof. univ. dr. Damian Hurezeanu

15:00 **Film serial**: Cavalerul Vijelie ep (IV)

15:30 **Întâlnire cu folclorul**. Soliști: Ion Brândușoiu, Lucia Boboc, Vasile Petrușan, Victoria Vlase, Alexandru Ploieșteanu, Viorel Candrea. Emisiune de Theodora Popescu

16:00 Preluare **Deutsche Welle**.
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase

16:30 **Amfitrion Corina Chiriac**: Invitată Sorana Coroamă Stanca – regizor (I) (r). Emisiune de Corina Chiriac

17:30 **Starea de drept**. Emisiune de Nicolae Mardari

18:30 **Actualități**

19:00 **Jurnal economic**

19:10 **În dialog cu Administrația Publică**. Emisiune de George Nicolau

21:00 **Academica. Economie**: Promisiunile electorale și aderarea la UE. Emisiune de Ilie Șerbănescu

22:00 **Presa pe diagonală**

22:30 **Fără menajamente**: Dilema presei sportive – fotbal sau alte sporturi. Emisiune de Mugur Popovici

23:30 **24 de ore**

00:00 **Drogurile – Toleranță zero**. Emisiune de Cristian Petcu

00:30 **Film serial**: Cavalerul Vijelie ep (IV) (r)

MARȚI 19 octombrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle**.
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase (r)

6:30 **24 de ore** (r).

7:00 **Diminețile noastre...altfel**

9:50 **Știri tvRM**

10:00 **RISE**. Cultură și Civilizație. Migrațiile. Academician Răzvan Theodorescu

10:55 **Filosofie și Jurnalism**. Istoria Religiilor. Filosofia și religiile Chinei și Japoniei. Conf. univ. dr. Mircea Itu

11:25 **Limbi și Literaturi Străine**. Istoria literaturii române. Introducere. Tehnici de muncă intelectuală. Lector univ. dr. Luiza Marinescu

11:55 **Drept**. Drept civil – parte generală. Izvoarele și proba raportului juridic civil concret. Prof. univ. dr. Corneliu Turianu

12:55 **Geografie**. Geografie economică mondială. Harta politică a lumii. Conf. univ. dr. Liliana Guran

13:25 **Sociologie – Psihologie**. Consiliere psihologică. Datoria morală și stima de sine.Lector univ. dr. Matei Georgescu

14:00 **Știri tvRM**

14:05 **Matematică – Informatică**. Arhitectura sistemelor de calcul. Prezentare generală. Reprezentare date. Lector univ. dr. Silviu Bărză

15:00 **Film documentar**: Arta designului (I)

15:30 **Café concert**. Emisiune de Dumitru Cucu

16:00 Preluare **Deutsche Welle**.
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase

16:30 **Amfitrion Corina**: invitată Sorana Coroamă Stanca – regizor (II). Realizator Corina Chiriac

17:30 **Eva. Talk-show cu și despre femei**. Emisiune de Adelina Grancea

18:00 **Film documentar**: Marea Britanie azi (I)

18:30 **Actualități**

19:00 **Jurnal economic**

19:10 **În dialog cu Administrația Publică**. Emisiune de George Nicolau

21:00 **Academica. Învățământ**. Emisiune de Ilie Ciurescu

22:00 **Presa pe diagonală**

22:30 **Economia de mâine**. Emisiune de Nicolae Mardari

23:30 **24 de ore**

00:00 **Cântecul și casa lui**. Emisiune de Ionela Prodan (r)

01:00 **Cursuri** (r)

MIERCURI 20 octombrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle**.
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase (r)

6:30 **24 de ore** (r)

7:00 **Diminețile noastre...altfel**

9:50 **Știri tvRM**

10:00 **RISE**. Cultură și civilizație. Bizanțul. Academician Răzvan Theodorescu

11:00 **Filosofie și jurnalism**. Istoria religiilor. Iudaismul și Islam. Conf. univ. dr. Mircea Itu

11:30 **Limba și literatura română**. Istoria literaturii române. Introducere. Tehnici de muncă intelectuală. Lector univ. dr. Luiza Marinescu

11:55 **Drept**. Drept civil – parte generală. Actul juridic civil. Prof. univ. dr. Corneliu Turianu

12:50 **Geografie**. Geografie economică mondială. Mediul geografic și resursele sale. Conf. univ. dr. Liliana Guran

13:20 **Sociologie – Psihologie**. Consiliere psihologică. Cum ne putem influența semenii. Lector univ. dr. Matei Georgescu

14:00 **Știri tvRM**

14:05 **Istorie**. Istoriografie generală și românească. Marii istorici români: A.D. Xenopol, Nicolae Iorga. Prof. univ. dr. Damian Hurezeanu

15:00 **Film serial**: Cavalerul Vijelie ep (V)

15:30 **Întâlnire cu folclorul**. Soliști: Sonia Vlaicovici, Ion Brândușoiu, Maria Tripou, Ion Amitteloiaie, Elena Roizen. Emisiune de Theodora Popescu

16:00 Preluare **Deutsche Welle**.
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase

16:30 **Vorbiți, scrieți românește!**Emisiune de Valeriu Marinescu

17:00 **Univers clasic**: Recital de chitară clasică. Emisiune de Mihai Darie

18:00 **Drepturi și obligații**. Emisiune de Gavrilă Inoan

18:30 **Actualități**

19:00 **Jurnal economic**

19:10 **În dialog cu Administrația Publică**. Emisiune de George Nicolau

21:00 **Academica**: România în lume. Realizator: Nicolae Mardari – Emisiune în direct din Studioul Ghica

22:00 **Presa pe diagonală**

22:30 **Diagnostic de urgență**. Emisiune de Florin Tudose

23:30 **24 de ore**

00:00 **Echipa de intervenție**. Emisiune de Cristian Petcu

00:30 **Film serial**: Cavalerul Vijelie ep (V) (r)

01:00 **Cursuri** (r)

JOI 21 octombrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle**.
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase(r)

6:30 **24 de ore** (r)

7:00 **Diminețile noastre...altfel**

9:50 **Știri tvRM**

10:00 **RISE**. Cultură și civilizație. Evul mediu occidental. Academician Răzvan Theodorescu

10:55 **Filosofie și Jurnalism**. Istoria religiilor. Creștinismul. Conf. univ. dr. Mircea Itu

11:30 **Limbi și Literaturi Străine**. Istoria literaturii române. Tipuri de scriere pe teritoriul țării noastre. Lector univ. dr. Luiza Marinescu

11:55 **Drept**. Drept penal – parte generală. Modalitățile actului juridic civil. Prof. univ. dr. Corneliu Turianu

12:50 **Geografie**. Geografie economică mondială. Teorii și factori de localizare a activităților economice. Conf. univ. dr. Liliana Guran

13:20 **Sociologie – Psihologie**. Consiliere psihologică. Reprezentabil și i-reprezentabil semenii. Lector univ. dr. Matei Georgescu

14:00 **Știri tvRM**

14:05 **Limbi și Literaturi străine**. Limba spaniolă. Sintaxa frazei pentru limba spaniolă. Conf. univ. dr. Ileana Scipione

15:00 **Film documentar**: Peisaje (I)

15:30 **Un cântec pentru inima ta**. Emisiune de Dumitru Cucu

16:00 Preluare **Deutsche Welle**.
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase

16:30 **Amfitrion Corina**: invitat: Petre Dinescu – fotograf. Emisiune de Corina Chiriac

- Din programul acestei săptămâni:
- Luni, 18 octombrie, ora 21, **Academica. Economie**: Promisiunile electorale și aderarea la UE. Emisiune de Ilie Șerbănescu
 - Marți, 19 octombrie, ora 21, **Academica. Învățământ**. Emisiune de Ilie Ciurescu
 - Miercuri, 20 octombrie, ora 21, **Academica. România în lume**. Realizator: Nicolae Mardari – Emisiune în direct din Studioul Ghica
 - Joi, 21 octombrie, ora 21, **Academica. Cultură**: Școlile ardelenale ale Blajului – 250 de ani de învățământ sistematic românesc la Blaj, invitați: Răzvan Theodorescu, Eugen Simion, arhitect Lucian Murașcu, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea. Emisiune de Nicolae Dan Fruntelată
 - Vineri, 22 octombrie, ora 18, **Deschide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov
 - Vineri, 22 octombrie, ora 21, **Academica. Știință**: Științele naturii. Emisiune de Cătălin Grosu
 - Sâmbătă, 23 octombrie, ora 19, **Film artistic românesc**: „Moara lui Călfar”
 - Duminică, 24 octombrie, ora 20, **Film artistic**: „Pentru prima oară căsătorită” (Franța)

SÂMBĂȚĂ 23 octombrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle**(r)

6:30 **Săptămâna internă** (r)

7:00 **Presa pe diagonală** (r)

7:30 **Knock out**.Emisiune de Alexandru Ganci

8:00 **Diagnostic de urgență**. Emisiune de Florin Tudose (r).

9:00 **Planeta copiilor**. Emisiune de Ștefan Iordache (r).

10:00 **Sunteți un om sănătos?** Emisiune de Constantin Dumitrache

11:00 Viitorul în prezent: Furnizorii de știință. Emisiune de Cătălin Grosu

12:00 **Agricultura și alimentația: Controlul calității produselor horticole (II)**. Emisiune de Constantin Pintilie

13:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională**. Emisiune de Ioan Filip

13:30 **Dialoguri peste timp**. Emisiune de Valeriu Răpeanu

14:30 **Întâlnire cu folclorul**. Soliști: Viorel Candrea, Gherghina Stancu, Ion Brândușoiu

15:00 **Generația în teniși: Invitat pictorul Vasile Celmare**. Emisiune de Nicolae Dan Fruntelată

16:00 **Cinepanorama**. Emisiune de Eugen Atanasiu

17:00 **Cafeneaua literară și artistică** – Scriitori brașoveni în Scheii Brașovului. Nicolae Dan Fruntelată în dialog cu Corneliu Leu. Emisiune de Vlad Leu

18:00 **Prietenii lui Dragomir**. Emisiune de Marcel Dragomir

18:30 **Actualități**

19:00 **Film artistic românesc**: „Moara lui Călfar”

21:00 **Film serial**: Arsene Lupin ep. (II)

22:00 **Provocarea**. Emisiune de Leonard Hențiu

23:00 **Calea succesului**: Invitat: Dan Grecu – antrenor gimnastică. Emisiune de Violeta Screciu

23:30 **Săptămâna internă**

00:00 **Film artistic românesc**„Moara lui Călfar” (r)

02:00 **Film serial**: Arsene Lupin ep. (II) (r)

03:00 **Reluări de emisiuni**

DUMINICĂ 24 octombrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle**(r)

6:30 **Săptămâna internă** (r)

7:00 **Vorbiți, scrieți românește**. Emisiune de Valeriu Marinescu (r)

7:30 **Deschide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov (r)

8:00 **Ecumenica**. Emisiune de Sorin Bejan

9:00 **Poezia muzicii clasice**. Emisiune de Dumitru Cucu și Dumitru Nicolae

9:30 **Călător prin România**. Emisiune de Ciprian Vasilescu (r)

10:00 **Planeta copiilor**. Emisiune de Ștefan Iordache și Mihaela Matei

11:00 **Să stăm de vorbă** : Nunta românească între tradiție și modernitate. Emisiune de Mugur Popovici și Bianca Văcariu

12:00 **Ora melomanului**. Emisiune de Dumitru Cucu

13:00 **Amfitrion Corina**. Invitat: Daniel Iordăchioaie. Emisiune de Corina Chiriac

14:00 **Arta documentarului**: Insula Capri

15:00 **Secretul succesului**. Realizator Oana Sârbu

18:00 **Video VIP**. Emisiune de Leonard Hențiu

18:30 **Actualități**

19:00 **Sportul în lume**. Emisiune de Mugur Popovici și Alina Motoc

19:30 **Echipa de intervenție**. Emisiune de Cristian Petcu

20:00 **Film artistic**: „Pentru prima oară căsătorită” (Franța)

22:00 **Îți mai aduci aminte doamnă?** Emisiune de Ionela Prodan

23:00 **Meseria de om**. Emisiune de Simona Șerban

23:30 **Săptămâna externă**

00:00 **Film artistic**: „Pentru prima oară căsătorită” (Franța) (r)

02:00 Reluări de emisiuni

Opinia națională

Telefoane:
**410.39.11 și
410.39.13,**
interioare:
116, 122, 105
Fax:
411.33.84

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE.

Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ
Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.
Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/rol - B.C.R. – Sucursala Unirea.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE

Publicația OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Tabloul votiv îl înfățișează pe Ștefan cel Mare cu plete și mustață blondă (Biserica Sfântul Gheorghe-Mănăstirea Voroneț)

Ștefan cel Mare

Acad. Eugen SIMION
Președintele Academiei Române

„Cei care vor să dărâme acest mit pentru a se simți mai liberi și mai europeni nu știu ce fac, iar dacă știu, e păcatul lor”

Academia Română comemorează, azi, într-o ședință solemnă, 500 de ani de la săvârșirea din viață a domnitorului moldovean Ștefan cel Mare, fiul lui Bogdan-Vodă și nepotul lui Alexandru cel Bun (acela care, după spusele istoricului Nicolae Iorga, „a fost bun față de țară pentru că n-a tăiat, n-a prigonit, n-a nedreptățit pe nimeni, și totuși a știut să-și stăpânească boierii fără să miște împotriva lor buzduganul sau să ascuță sabia călăului. A fost bun față de străini fiindcă n-a început niciodată un războiu nedrept și n-a călcat niciodată o legătură încheiată și întărită cu jurământ de dânsul”). Cum va fi nepotul acestui „ostaș neadormit, viteaz și iute” care, pe deasupra, fusese și un bun diplomat a un gospodăr înțelept și chivernisit al micii țări a Moldovei... Tradiția românească, în primul rând cea orală, a păstrat despre Ștefan o amintire bună, l-a introdus în baladă și a răspândit despre el un număr mare de istorii de viață din care se poate deduce că domnitorul acesta se bizuia pe boierii și pe țărani lui atunci când trebuia să țină sabia în mână pentru a se apăra de cei care călcau hotarele țării, iar în momente de liniște și belșug în țară, ridica ziduri pentru a apăra cetățile sale și construia biserici pentru a aduce mulțumire lui Dumnezeu și pentru a întări ideea creștinătății, aici, în „ramura răzleață” a latinității, cum îi zicea tot Iorga, biograful său cel mai strălucit, ivit, tot în Moldova de Nord, 400 de ani mai târziu.

Acesta a scris, cu prilejul împlinirii a patru secole de la moartea voievodului o „istorie a lui Ștefan cel Mare pentru poporul român” în care se declară nemulțumit de cărturarii țării care „n-au știut să vorbească după cuviință despre

faptele lui Ștefan căruia-i datorau însă puțința de a serie în țara lor și pe limba lor”. „Sufletele – mai zicea cronicarul modern în limbajul lui păstos, de o extraordinară savoare – rătăciau aproape de pământ în vremuri de întuneric și de

neîncredere, în vremuri nerecunoscătoare și obosite, și scrisul nostru nu se putea ridica până la înălțimea lui”. Nicolae Iorga era supărat, cu precădere, pe însemnările Vornicului Grigore Ureche, care se pricepea doar „să înădească [...] unele din veștile ce se cuprindeau în povestirile bogate și amănunțite ale trecutului altor neamuri” și ce pune el în scris „nu-l încălzește decât foarte rar și foarte slab, și cugetările lui sunt mai mult gânduri de morală bisericească”...

Vornicul Grigore Ureche a lăsat, totuși, un portret memorabil care, trecând din generație în generație, a ajuns până la noi. Cine nu știe, azi, la 500 de ani de la moartea lui, că Ștefan era „om nu mare la stat”, iute la fire, atât de iute încât se mânia ușor și atunci „degrabă vărsa sânge nevinovat”? Aici ne oprim și încercăm să înțelegem cum de un om sfânt și înțelept, slujitor viteaz al creștinătății, se mânia atât de tare și de repede încât nu mai aștepta judecata calmă și dreaptă, ci pune de îndată mâna pe sabie și vărsa sânge nevinovat?!... Nu este locul să lămurim acest oximoron din interiorul portretului citat. Să spunem că voievodul iute la fire pedepsea, poate, fără judecată trădarea de țară și tâlhăria abominabilă sau pe cei care se furiau să prădeze Țara Moldovei. Și că „ospetele” de care vorbește cronicarul Ureche, născut cu un secol după moartea domnitorului erau, am putea bănui, doar prilejiuri pentru a pedepsi păcate grele, dinainte și în amănunțime dovedite...

Oricum, Nicolae Iorga – pe care nu întâmplător l-am citat de câteva ori până acum - l-am citat pentru că rolul lui în reconstituirea epocii lui Ștefan cel Mare și în consolidarea mitului marelui atlet al creștinătății, cum i s-a spus, istoricul Nicolae Iorga, zic, supărat pe vechii cărturari și nemulțumit de portretul ce a rămas de la ei, a scris, în 1904, o carte superbă despre Ștefan cel Mare. O carte, în primul rând, de proză bătrânească, fastuoasă, cu un limbaj luat din cronici și din limba țărănilor moldoveni. Îndrăznesc să spun că-i o creație epică, unică în felul ei, care face din narațiunea istorică o ficțiune barocă, plină de culorile, parfumurile și sonoritățile unei limbi care, prin vechimea ei, amintește de cruzimile și splendorile lumii românești din secolul al XV-lea. O lume care trăiește cu sabia și arcul la îndemână, o lume de țărani și de boieri cucernici și dărzi, o lume mereu amenințată, prădată și sfărțecată... În această istorie bătrânească, împodobită, cum am zis, în chip baroc, cu un perete de camera boierească veche, cu icoane, țîșlaifere, macate ingenios colorate și candelă în care ard discret uleiuri fine, în această biografie, în cele din urmă, fabuloasă și justițiară, dăm de alt portret al omului iute la mână și care nu mai varsă, fără giudeț, sânge nevinovat la ospețe, ci stă de pază, aici, la marginile orientale ale Europei, în calea tuturor răutăților care vin de peste tot. Iată acest portret: „Dar Ștefan cel Mare n-a fost un scornitor de războaie. Niciodată el n-a căutat un dușman, niciodată n-a avu o toană sângeroasă, cheful unei mari vânători de oameni. Firea unui Vlad Dracul, unui Vlad Țepeș, al

doilea Dracul, cel din urmă cu deosebire bucuros de a vedea suferinți, de a-și scălda sufletul sălbatec în strigătele de durere ale răniților, era străină de dânsul. În alte vremuri el ar fi fost un bun păstor de oameni, un Împărat cu iubire și credință, țesând firele de aur ale unor zile pașnice, în mijlocul mulțămirilor ce s-ar fi înălțat

ca lumina să întârzie asupra noastră mai mult decât asupra altor neamuri. Dacă le vom cunoaște și le vom îndrepta, atunci peste o sută de ani cel ce va fi chemat să păstreze amintirea pomenirii de atunci a lui Ștefan, cetind cu duioșie aceste cuvinte în care se păstrează simțirea vremilor grele ale dezbinării pământului și neînțelegerii

2. Modul lui chibzuit de a gospodări țara, de a împăca pe boierii săi și de a se sprijini pe țărani lui, în așa fel încât aceștia lăsau casele și avutul pentru a-l sprijini în acțiunile militare.

3. Simțul lui diplomatic (voia și, până la urmă, a reușit să se înțeleagă cu aproape toți vecinii săi, iar când nu s-a înțeles, a

Mănăstirea Putna adăpostește mormântul Domnitorului Ștefan cel Mare

de pretutindeni spre bunătatea lui. Dar, bătută de valurile tuturor furtunilor, țara avea nevoie de un paznic neadormit. Și el fu acela -, omul viteaz, dar nu crunt, pe care-l cereau vremurile”. Și tot el, cronicarul modern, Nicolae Iorga, „omul cu doi creieri”, cum îi zice un personaj din romanul lui Marin Preda, ne trimitea, în 1904, după încheierea ceremoniilor care marcaseră patru secole de la moartea domnitorului, un mesaj plin de neliniște și speranță în destinul românității. Academia Română comemorase și ea, într-o ședință solemnă, pe voievodul care se odihnea la Putna, și printre cei care vorbisera, atunci, în această Aulă, fusese, cum se putea altfel?, și tânărul Nicolae Iorga... Vorbișe, alături de I. Bogdan, de Tocilescu, D.A. Sturdza și președintele de atunci al Academiei Române, I. Kalinderu, despre faptul că Ștefan a fost cel dintâi care a înălțat biserică și a sfințit pe cel dintâi vlădică, pe pământul cetății Ciceului, în Transilvania, pământ stăpănit de Moldova... După această „comemorație culturală a lui Ștefan”, tânărul istoric ne trimite acest mesaj, repet, plin de neliniște și fervoare mesianică. Dați-mi voie să-l citesc: „Da, «Dumnezeu să-l ierte», dar noi nu-i cunoaștem greșeli, ci trebuie să-i cerem lui, greșitul numai față cu Dumnezeu, să ierte greșelile noastre, marile, multe noastre greșeli grămadite din veac în veac, greșelile cărturarilor și frunțașilor, prin care au pățim mulțimile, acele greșeli care au adus ingenuncherea noastră supt mulți stăpâni, care au adus smulgerea sângeroasă a unor părți așa de scumpe din moștenirea lui, care au făcut

dintre oameni, va pune în fața lor un mândru imm de triumf al Românimii unite. Iar, dacă vom fi răi și neînțelegători și fără priință unul către altul și fără iubire pentru lumina minții prin care se dobândește toate -, plângerea de apoi va fi mai rea decât cea de acum, și în ziua de 2 Iulie 2004, când se vor împlini cinci sute de ani de la săvârșirea lui Ștefan, nu vom cuteza a mai sta înaintea străbunului, care-și va întoarce fața de la noi”.

Cum putem primi, azi, în anul de grație 2004, la 500 de ani de la moartea celui pe care românii îl consideră *mare și sfânt*, acest tulburător avertisment lansat de un om foarte învățat și pătimaș, creator el însuși de istorie în marginea istoriei trăite de poporul său? Altfel zis: ce reprezintă pentru noi, azi, Ștefan, nepotul lui Alexandru cel Bun și de ce simțim nevoia să-l pomenim și să-i cercetăm faptele într-un moment în care românii nu se mai apără de turci, nu se mai luptă cu polonii, nu mai sunt nevoiți să fugărească pe prădătorii tătari și nu mai păzesc trecătorile Carpaților pentru a împiedica pe orgolioșii crai de la Buda să treacă dincoace de munți? Ce semnificație are mitul acestui voievod moldovean pentru românii care se gândesc, acum, la altceva și au alte rosturi într-o Europă care tinde să se unească și să trăiască în liniște?! ...Pentru noi, românii, Ștefan rămâne un simbol. Nu este nevoie de multă și, de altfel, inutilă retorică, pentru a observa că avem nevoie de acest simbol și că nu suntem mai înțelepți și mai europeni dacă încercăm să-l distrugem pe motiv că alții dinaintea noastră l-au umflat și, cum se zice în vechiul limbaj țărănesc, „l-au smintit”... Există azi, cum se știe, un curent de gândire în comunitatea intelectuală care își propune să demitizeze istoria românilor. Argumentul lor este că miturile ne împiedică să reconstituim corect trecutul și să intrăm liberi de prejudecăți în Europa. Dacă prin mit ei înțeleg mistificarea istoriei, i-am putea înțelege. Am impresia că nu-i vorba însă de acest fenomen, ci de altceva, mai grav. Oricum, *mitul* nu-i mistificare, mitul este o întâmplare veche care s-a fixat în memoria colectivă (în imaginarul românesc) și transmite generațiilor succesive ceva ce ține de ființa profundă și de înțelepciunea vieții. Ștefan cel Mare care, dacă ne luăm după cei care cârtesc, nu era un om cu totul auster și, cum s-a văzut, puneu ușor mâna pe sabie pentru a pedepsi nelegiuirile și nemerniciile contemporanilor săi. Ștefan a devenit și a rămas un mit pentru români pentru că, așa mic de stat cum era, și domnitor peste o țară mică, s-a luptat curajos și cu demnitate pentru că țărani și boierii lui să trăiască liberi, să-și întemeieze familiile și să-și crească în liniște copiii pe pământurile lor... Câteva trăsături îmi par esențiale pentru acest luptător dărz, trăsături care, trecute în imaginarul colectiv, au intrat apoi în mitul ce-i însoțește numele:

1. Inteligența lui, dovedită în modul în care a știut să se apere în fața celui care cucurise Constantinopolul și care avea o armată de trei ori mai mare decât a lui.

știut ce să facă pentru a le trezi luciditatea și frica).

4. Vitalitatea lui proverbială, de aici legenda despre popasurile lui care lăsau urme de mai multe feluri și petrecerile lui care au intrat în legendă.

5. Bunătatea și înțelepciunea lui, spiritul de justiție, intrate, iarăși, în legendă.

6. Dărzenia, învrednicirea lui, voința lui de a păstra ceea ce țara are și de a recupera ceea ce țara pierduse.

7. Puterea lui de reculegere, respectul pentru religie și voința de a construi în așa chip încât a creat o cultură și a impus un stil pe care specialiștii îl numesc „stilul ștefanian”.

8. Numele lui bun în lumea românească și renumele pe care l-a căpătat în lumea creștină europeană. Despre acest renume de apărător al creștinătății și de om viteaz vorbește și Papa Sixt al IV-lea și vorbește, mai ales, un istoric de secolul al XV-lea, diplomatul polonez Dlugosz. Acesta crede că, în timp ce ceilalți regi și principii catolici se pierdeau în trândăvie și plăceri ori în războaie civile, el, Ștefan al Moldovei, s-a luptat strălucit și a învins pe năvălitorii turci. Era de părere chiar să i se încredințeze „stăpânirea și conducerea lumii întregi”, mai ales funcția de comandant al armatei creștine...

N-a fost să fie așa, Ștefan a rămas până la moarte comandantul micii lui armate de țărani și de boieri de țară care, în vremuri de liniște, deveneau părăclabi și vornici, apărau cetățile și cultivau pământul... Celor vrednici și loiali, domnitorul le dădea moșii și titluri, aplicând ceea ce mai târziu, în societatea modernă, se numește principiul meritocrației. El a creat o clasă de țărani liberi și instăriți („răzeșii”) care a dăinuit până aproape de zilele noastre. Ea a constituit, multe secole, baza lumii românești.

Iată câteva motive pentru a păstra mitul lui Ștefan cel Mare și a-l cinsti, azi, la 500 de ani de la moartea lui, cu recunoștință. El reprezintă, cum ar spune filosoful, partea noastră cea mai bună. Aceea care nu trădează, nu se vinde, nu-și pleacă oricând și oricum capul, nu răvnește la bunurile care nu sunt ale lui, nu atace decât pentru a se apăra, nu batjocorește tradiția și nu strică firea omului prin măsuri necugetate. Cei care vor să dărâme acest mit pentru a se simți mai liberi și mai europeni nu știu ce fac, iar dacă știu, e păcatul lor. De altfel este o regulă în istorie: miturile nu pot fi distruse, miturile mor singure, dacă e să moară. Dacă încerci să le alungi, ele revin, date afară pe ușă, se întorc pe fereastră, apar și reapar pentru că spațiul lor de securitate se află în imaginarul colectiv al unei culturi. Nu poți să le întreții artificial, ca pe un pacient care și-a pierdut funcțiile vitale, pentru că ele au nevoie, pentru a supraviețui în societățile profunde (cum este societatea noastră) de sensibilitatea, fantezia și de orizontul nostru de așteptare favorabil. Când simt că nu mai este nevoie de ele, miturile se supără și pleacă singure. Se retrag în biblioteci. Mitul pe care îl celebrăm azi este încă viu. Dovadă că ne-am adunat să vorbim despre el...

30 iunie 2004

Mormântul Domnitorului Ștefan cel Mare (Mănăstirea Putna)